Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һэд гарана | № 199 (16722) | 1984 оной августын 30, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЭ ЖЭГДЭ ЭРШЭТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАЯ!

Манай штатнабэшэ корреспондент Н. Дригеновэй буулгаһан зураг дээрэ Улаан-Үдын районой Ивалгын ОПХ-гай машинист Алексей Анатольевич Сидоровые харанат. Тэрэнэй даажа байдаг АВМ-1,5 агрегат үглөөнэй 8 часһаа үдэшын 8 болотор хүдэлжэ. 10 гаран тонно витаминтай ногооной гурил үйлэдбэрилнэ. Энэ агрегадай коллектив эршэтэй ажалаараа ажахы дотороо суурхадаг.

ХОРИИНХИД ЭХИЛБЭ

Байгша ондо сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, орооһо тарьянай яһала баян ургаса ургуулһан Хориин районой Хүлэй совхозой механизаторнууд эдеэшэһэн шэнии сэеэ сабшажа, баал болгон унагааажа захалба. Энэ жэлдэ түс ажахы 1773 гектарта орооһото ургамалнуудые таринхай юм. Тиин энэ тарилгаһаа бүхыдэнь 18 мянган центнер орооһо гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 11 центнер ургаса суглуулха түсэбтэй. Эдэ үдэрнүүдтэ хуряалгын транспортна комплексын 17 комбайнай 7-ниинь Хүлэй отделениин поли дээрэ 200 гектарай шэниисэ баал болгон унагаагаа. Хүсэд эдеэшэһэн шаргал таряа сабшаха хүдэлмэридэ дүршэлтэй комбайнернууд Степан Краснопеев, Александр Кривошеев, Виктор Лосев, Александр Новицкий болон бусад түрүүшын үдэрһөө нормоёо холо үлүүлнэ.

Дурсагдагша ажахыда тарьянайнь тоог, мүн тэндэхи оньһон машина, түхеэрэлгэнүүдынь түгэс бэлэн болгогдонхой.

Г. БАДМАЕВ.

ХҮНХИНӨӨН ТАҺАРНАГҮЙ

Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхозой таряалан эдэ үдэрнүүдтэ шарпан харагдадаг болоо. Ажахын механизаторнууд шаргал шэниисынгээ ургасые сүм хуряажа абахаар үнихэнэй зэһэнхэй бэлэй. Тиин һаянай совхозой таряанай поли дээрэ хүсэтэ комбайнуудай хүнхиноон таһалдахаяа болибо.

Ажахын нэгэдэхи отделенидэ дүршэлтэй комбайнернууд Виталий Степанович Михайлов, Федор Николаевич Иванов, Валерий Степанович Кузьмин гэгшэд «Сибирягуудаараа» түрүүшын 150 гектарай шэниисэ баал болгон сабшажа унагааба. Эдэ гурбан агрегат хура бороогүй сэлмэг үдэрнүүдтэ һаадгүй хүдэлхэдөө нормоёо холо үлүүлнэ.

Байгша ондо совхозой таряашад 2800 гектарта орооһото ургамалнуудые тариһан юм. Тэрэнэйнгээ 1000 гектарайнь ургаса амяарлан хуряажа абаха юм. Бэшыень сэхэ хадахаар хараална.

В. ШИРДАРМАЕВ.

НОГООН УРАСХАЛ

Арзгуунһаа зүүн урагшаа, гурбан модоной зайда оршодог малай гүүртын дэргэдэ силосэй ехэ траншей малтагданхай. арба гаран машина хажуугаарнь хүнхинэлдэн һүндэлжэ байгаа һэн. Тэдэнэй таһалгарлагүй түргэнөөр гүйлгэлдэн, ургамалай холисо зөөхые адаглажа, нилээд удаан зогсообди.

— Һүүлэй үдэрнүүдтэ бороодо нилээд ядалдаабди, — гэжэ Гааргын совхозой ахамад агроном Амина Хасановна Бальчунас хөөрэнэ. — Мүнөө сэлмэг үдэрэй тогтоһые һамбаашалан, нүхэеэ дүүргэжэ, хаахые яаранабди. Бүхыдөө 4240 тонно силос дараха түсэбтэй аад. мянгынь энэ нүхэндэ хэбэбди. Сенажаар түсэбнай дүүргэгдөө. 731 тонно хэхэ ёһотой аад. 1000 тонно даража, нүхэеэ бүглөөбди.

— Силос даралгада хэды зон хабаадана гээшэб? — гэһэн асуудалаар Амина Хасановнада ханданаб.

— Теэд тоолоод үзэел. Өөһэдымнай 5 машина. транспортна предприятиин 7 машина ниишэ ургамалай холисо зөөнэ. Халалга, суглуулгада арба гаран комбайн таһалгаряагүй хүдэлнэ. Аса барижа хүдэлэгшэдшье бии. Хамта дээрээ яһала олон болоно бэшэ гү? — гээд, ахамад агроном мэхэтэйхэнээр уулаһаам харaадхина. Тиигээд хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

— Хүбүүднай оролдожо хүдэлнэ даа. Ний...айнай хүбүүдэй дундаһаа Баяр Будаев Черниин Пал... хоёр эрхим ажалаараа шалгарна. Тиихэдэ Улаан-Үдын транспортна предприятиин жолоошод Анатолий Бесотечество Илья Шерстнев хоёрые тэмдэглэнгүй байхын аргагүй. Бүгэдөөрэн эдэ хүбүүдтэл адляар хүдэлбэл, түс бөө удангүй дүүргэхэмнай лабтай...

Нигэжэ хөөрэхэ забтаа, ахамад агроном силосэй яама руу саг үргэлжэ һанаата болонгёор хараха юм. Энэньшье ойлгосотой юм бээз. Машинаһаа буулгагдаһан тэжээлэй жэгдээр, һайнаар нягтаруулагдахын, «ногоон» конвейерэй таһалдахагүйн түлөө тэрэ һанаагаа зобоно бшуу.

...Теэд машинанууд багаханшье тогтохо хэбэргүй. Силосэй нүхэндэ туласа хүрэжэ, ногоон ашаагаа буулгаад лэ, хүнхинэлдэһөөр саашалнад. К-700 түхэлэй мантан шара трактор буулгаһан холисыень сүлөөгүй жэгдэрүүлнэ.

— Мүнөө жэлдэ энэ бригадынхид гуримтай һайнаар хүдэлнэ, — гэжэ түс ажахын агроном Валентина Дансарановна Ёлбонова өөрынгөө ажаглалта хэнэ. — Харанагүт, үдын эдеэндэ орохоор сагай болоошье һаа, «отогтоо» яараһан зон үзэгдэнэгүй. Залуушуул илангаяа оролдосотойнууд...

Амина Хасановна бидэндэ баяраа хэлээд, хажуугаарнь үнгэржэ ябаһан машинада һуужа гүйлгэшэбэ.

— Поли руугаа яарабал даа. Хаанашье үрдихые оролдоно ха юм, — гэнэ. Валентина Дансарановна хойноһоонь бодолгото болонгёор шэртэнэ. — Бэрхэл хүн даа. Һаяхан «Ажалай габьягай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа. Имэ хүнтэй хүдэлхэдэшье урматай...

Тэндэһээ нилээд холодоһон хойноо гэдэргээ эрьежэ хараа һэмди. Хүнүүд, машинанууд үнөөхил хэбээрээ хөөрсэгэнэлдэн, һаяаршье тогтохо янзагүй хүдэлжэл байгаа бэлэй.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

Хурамхаанай район.

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Прибайкалиин районой түб Турунтаево һууринай организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд «Прибайкалец» колхоздо жэл бүри шефскэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Энэшье жэлдэ олохон коллективүүд үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадана. Гэр байрын — коммунальна ажахын управлениин хүдэлмэрилэгшэд 500 центнер үбһэ хуряажа, колхоздо тушааха даабаритай юм. Түс коллективэй хүтэлбэрилэгшэ С. Н. Петров түрүүтэй үбһэшэдэй звено эмхидхэгдэжэ, мүнөө 180 центнер үбһэн һурилэгдөөд байна. Эндэ тракторист Анатолий Угрюмов хубитаяа ехээр оруулаа.

Дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлжэ, 150 центнер үбһэ бэлэдхэбэ. Д. Бурдуковский, П. Васильев, В. Байдатский, Л. Беспалова, О. Шатаева гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана.

Мүн районой түбэй больницын ба аптекын коллективүүд үбһэ сабшалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эндэ нүхэд Л. Чухломин, В. Шангин, Д. Ловцов, Ю. Хмелев, Л. Кочергина гэгшэд үбһэ гараар сабшалгада, һурилэлгэдэ шалгарна. Тэдэнэр 100 центнер үбһэ һурилжэ, колхоздо тушаагаа

П. ХАЛТАНОВ.

ГУРБАН АГРЕГАТ ХҮСЭТЭЙ

Манай колхоз витаминтай ногооной гурил элбэг ехээр бэлэдхэжэ абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тиимэһээ жэл бүри энэ үнэтэ тэжээл улам ехээр бэлэдхэжэ абаха талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Мүнөө жэлдэ бидэ 1000 тонно гурил үйлэдбэрилхээр хараалнабди. Нёдондо жэлдэ 850 тонно тэжээл ноосэлэгдөө һэн. Теэд мүнөө жэлэйнгээ дээшэлүүлэгдэһэн түсэбые дүүргэхын тула хүдэлжэ байһан АВМ-1,5, АВМ-0,65 түхэлэй гурбан агрегадуудһаа гадна, үшөө нэгэ АВМ-0,65 түхэлэй шэнэ агрегат августын һарын эхинһээ хүдэлгэжэ эхилбэбди.

Эдэ үдэрнүүдтэ 30 гаран хүнһөө бүридэһэн звено байгуулагдаад, витаминтай ногооной гурил үйлэдбэрилжэ байнхай. Эдэнэй тоодо КСК-100 түхэлэй комбайнай 3 жолоошон, агрегадуудай 8 машинист, 2 грануляторщик, автомашинын 10 жолоошон, 1 тракторист, 1 тоо бүридхэгшэ, хамһабариин 6 хүдэлмэришэн ба эдеэ шанадаг 3 тогоошон ороно. Би өөрөө түрүүшынгээ жэлдэ звеное даагшаар ажаллажа байнхайб. Юрэдөө, колхозойнгоо АВМ-дэ юрын хүдэлмэришэнөөр 14 жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллааб.

Манай звено июлиин 10-һаа эхилжэ, энэ тэжээл үйлэдбэрилжэ байнхай. Агрегадуудай түхэрэен сүүдхэдэ зогсоогдонгүй хүдэлгэгдэнэ. Тиимэһээ звеногоймнай гэшүүд хоёр халаанда хубааран ажаллана. Үглөө бүхэндэ хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргажа, хэды шэнээн гурилай үйлэдбэрилэгдэһые тусхай самбарта бэшэжэ үлгэнэбди. Мүн түрүүшын үдэрһөө хэды шэнээн тэжээлэй гаргагдаһаниинь тэмдэглэгдэнэ. Энээн дээрэһээ харахада, сүүдхын болон арбан үдэрэй даабариин хэр дүүргэгдэжэ байһаниинь эндэһээ эли тодоор гаража үгэнэ. Сүүдхымнай даабари 12,5 тонно юм. Теэд зарим үдэрнүүдтэ агрегадуудаа минутацье зогсоонгүй хүдэлгэхэдөө, 15-17 тонно хүрэтэр гурил гарганабди.

Коллективтэмнай олон жэлдэ машинистнүүдээр И. Д. Демин, С. Д. Бобков, В. И. Усольцев гэгшэд хүдэлдэг юм. Эдэнэртэй суг ажаллахада урматай, зоригтой ябахаш. Юуб гэхэдэ, эдэнэрэй ажал хэрэг урагшатай һайн байдаг. Грануляторщигууд Н. С. Сысоев ба С. Г. Натяжко гэгшэд түрүүшынгээ жэлдэ бидэнтэй хамта хүдэлнэ бэшэ. Ажал хүдэлмэриеэ һайн мэдэхэ болоһон хүнүүд юм. КСК-100 түхэлэй хүсэ ехэтэй комбайнуудые колхозоймнай суута механизаторнууд В. И. Мордвинцев, Н. В. Каратунов гэгшэд жолоодоно. Тэдэнэр ямар нэгэн шалтагаанаар һаатажа, ногоон тэжээлээр дутаажа байдаггүй.

Мүн лэ Түнхэнэй сельскэ Соведэй харьяата газар дээрэ байдаг предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай коллективүүд халаахай, набшаһата тэжээл болон элдэб ногоо сабшажа, манай агрегадуудта асарна. Ногоон тэжээл АВМ-дэ асарха түсэбөө дүүргэһэн коллективүүдэй тоодо эгээн түрүүлэн үрэ жэмэс болбосоруулдаг завод, районой «Сельхозхимия» нэгэдэл, СПТУ болон бусад ороно. Тэдэнэй асарһан ногоон «Вихрь» түхэлэй агрегадаар жэжэхэнээр хэршэгдэжэ, АВМ-дэ оруулагдана.

Манай звеногой гэшүүдтэ яһала һайн салин хүлһэн түлэгдэхөөр баталагданхай. Тодорхойлон хэлэхэдэ, үйлэдбэрилэгдэһэн нэгэ тонно гурилай түлөө машинистнүүдтэ, грануляторщигуудта болон КСК-100 түхэлэй комбайнай жолоошодто 75 мүнгэн, автомашинын жолоошодто 60 мүнгэн, хамһабариин хүдэлмэришэдтэ 45 мүнгэн түлэгдэхэ байна. Арбан сүүдхынгээ даабариие дүүргээ һаамнай 20 процент, үлүүлбэл, хоёр дахин нэмэжэ түлэгдэхэ ушартай.

Мүн бидэнэртэ урмашуулгын шан үгтэхэ юм. Хэрбээ сентябриин 15 болотор 1000 тонно гурил үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэбэлнай, 2000 түхэриг мүнгэн шан, 100 центнер орооһон үгтэхэ байна. Харин энэ болзорһоо саашаа түсэбһөө гадуур бэлэдхэгдэһэн 100 тонно гурилай түлөө 500 түхэриг мүнгэн ба 8 центнер орооһон нэмэгдэжэ түлэгдэхэ юм.

Түлбэриин болон урмашуулгын иимээр тогтоогдоһон дээрэһээ звеногоймнай гэшүүд ехэл оролдосотойгоор ажаллажа байна. Иигэжэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэмнай лабтай гээд һанагдана.

Н. БУРКИН,
Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой витаминтай ногооной гурил үйлэдбэрилдэг звеное даагша

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЭДЭБХИ

Захааминай районой Енгорбойн совхоздо комсомол-залуушуулай 10 звено байгуулагдаа һэн. Тэдэнэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мүнөө Г. Батуевай звено түрүүлнэ.

Зүүн Хабарзади гэжэ газарта тэжээл бэлэдхэжэ байһан коммунист А. Базаровай комсомол-залуушуулай звено Далахайн совхоз дотор шалгарна. Тэдэнэр хуряаһан үбһэеэ бороотой үдэрнүүдтэ хорёолнод. Нёдондо А. Базаровай звено нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

БАНСКА-БИСТРИЦЭДЭ БОЛОҺОН БАЯРАЙ МИТИНГ

ҺУУЛАЙ ТАСС МЭДЭЭСЭЛ

БАНСКА-БИСТРИЦЭ. (ТАСС). Словакиин национальна восстаниин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олон мянган хүнэй хабаадалгатай ажалшадай ба залуушуулай митинг августын 28-да эндэ болобо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, Чехословакиин партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци, гадаадын оронуудай бусад делегацинууд трибунада гараһан байна.

Г. Гусак митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис оронтой эбдэршэгүй бата холбоон, хани барисаан, харилсаан хадаа Словакиин национальна восстаниин, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй захяа заабаринуудые бэелүүлгэдэ, чехословак арадай мүнөөнэй зохёон байгуулхы ажал хэрэгүүдтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Советскэ Союзтай тогтооһон аха дүү ёһоной хани барисаанаймнай түүхэтэ удха шанартай байһые үнгэрһэн 40 жэл элирхэйлэн баталба. Чехословаки хэдаа социалис хани харилсаата оронуудай гол хубинь болодог байгаа, мүнөөшье болжо байһаар. Манай арадай ажабайдалай аша туһа Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай эбдэршэгүй бата хани барисаагаа али бүхы талаарнь хүгжөөн бэхижүүлхэ эрилтэ табина. Манай политикын саг үргэлжын, хэлбэришэгүй хараа шэглэл иимэл юм гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Удаань митинг дээрэ Д. Ф. Устинов үгэ хэлэбэ. Чехословакиин ехэ хани, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. У. Черненкын эльгээһэн үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые тэрэ жагсаалда хабаадагшадта, бүхы чехословак арадта дамжуулба.

Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд бата найдамтайгаар урагшаа дабшана, хурдан түргэнөөр хүгжэнэ гэжэ Д. Ф. Устинов хэлээ. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Москвада үнгэргэгдэһэн Экономическа зүблөөн тэдэнэй ажабайдалда шухала үйлэ хэрэг болобо. Манай аха дүү партинуудай ба арадуудай хоорондохи хани барисаан жэлһээ жэлдэ бэхижэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудай эзэрхэг түримхэй политика бэелүүлһэнһээ уламжалан, арадуудай аюулгүй байдал улам түгшүүрилтэй болоҗо байна. Түрүүлэн добтолго хэхэ зорилготойгоор дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетно-ядерна хэрэгсэлнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо байһанһаа уламжалан, тэрэ бүри шахардуу болонхой.

Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы гүрэнүүд буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүүгээр, дайе зайсуулан сарахын түлөө эдэбхитэйгээр, шууд сэхээр тэмсэнэ. Эдэ зорилгонуудые түйлаха талаар шэглүүлэгдэһэн манай бүтэмжэтэй һайн дурадхалнууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ юм. Гэхэтэй хамта эб найрамдал империалис харата ябуулгануудһаа найдамтайгаар сахин хамгаалагдаха ёһотой гэжэ түүхын һургаалнууд элирхэйлэн харуулна.

Тохёолдоһон оршсн байдалда СССР болон аха дүү социалис оронууд өөһэдыгөө хамгаалха хүсэеэ, Варшавска Договорой дайшалхы хаба шадалые улам бэхижүүлхэ баатай болоно.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд, Чехословакиин Арадай арми, социалис хани нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдэй арминууд ниитэ нэгэн жагсаалаараа арадуудай амгалан ажалые найдамтай. хёрхоор сахин хамгаална гэжэ Д. Ф. Устинов тэмдэглээ.

Митингдэ хабаадагшад совет арадта эльгээгдэхэ амаршалгые нэгэн дуугаар баталан абаба.

СОВЕТ-МОНГОЛ СИМПОЗИУМ

Буддын шажанай философиие марксис ёһоор шүүмжэлгэдэ зорюулһан совет-монгол симпозиум Улаан-Үдэдэ нээгдэбэ. Энэ симпозиум эмхидхэгшэд СССР-эй Наукануудай Академиин философиин институт, Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институт, СССР-эй философско бүлгэмэй Буряадай отделени болоно.

Симпозиумдо хабаадахаяа олон тоото эрдэмтэд-айлшад Москваһаа, Ленинградһаа болон бусад городуудһаа ерэһэн байна. Хүршэ Монгол оронһоо эрдэмтэд ерэнхэй. Тэрэ тоодо, МНР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик **Ш. Нацагдорж**, гэшүүн-корреспондент **Ч. Жүгдер** болон бусад эрдэмтэд элидхэлнүүдые хэхэ юм.

Түрүүшын үдэр пленарна заседани дээрэ «Азиин хариин гүрэнүүдтэ буддизмын социальна үүргые шүүмжэлхы шэнжэлэл» гэһэн темээр СССР-эй Наукануудай академиин философиин институдай таһагые даагша, философско эрдэмэй доктор, профессор **М. Т. Степанянц** элидхэл хээ. Тиихэдэ академик **Ш. Нацагдорж** «МНР-тэ хэгдэдэг буддын шажанай шэнжэлгэнүүд» гэһэн темээр, Буряадай АССР-һээ философиин эрдэмэй доктор, профессор **В. В. Мантатов** «Буддын шажанай философиие шэнжэлхэ ба шүүмжэлхэ методологическа асуудалнууд» гэһэн темээр элидхэл хэбэ.

Пленарна заседани дээрэ буддын шажанай философиие марксис ёһоор шүүмжэлгэдэ зорюулан, КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Совет-монгол симпозиум гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлхэ юм.

Б. ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ.

1984 оной

...РҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ...АМТЫН БАЯЛИГ

...р, арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэ...дахи һара амжалтатайгаар түгэсэхэнь. Хэдэхэн ...туршада, энэ үедэ хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые ...саашанхи хараа шугамаа үшөө дахин шэнжэ...болонобди. Һаяхан болоһон партийна-ажахын ...эй суглаан дээрэ ерэхэ үбэлжэлгын үедэ рес...ай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бэелүүлхэ ...даа тодорхойлжо, 1984—1985 онуудай социа...лануудые баталан абаба. Тэндэ хэлэгдэһэнэй ...дамнай хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонууд ... Жэшээнь, адуу малайнгаа тоо толгойе олошо...уула гансахан үбэлэй үедэ 70 мянган тугал, 700 ...рьга ба 75 мянган поршосихо абаха, түлжүүл...эбди. Энээнтэй хамта, үбэлэй һарануудта хаа ...малаа шахан таргалуулжа, 40 мянган толгой ...тэ бодо мал гүрэндэ тушаахадаа, толгой бү...гүүрые дунда зэргээр 350 килограммһаа доо...болгохо, 55 мянган гахайн толгой бүриин шэг...уда зэргээр 100 килограммда хүргэхөөр ха... Тиигэжэ нёдондонойхидо орходоо мяха үйлэд...7, һү—6, үндэгэ 5 процентээр дээшэлүүлхэ

...он хэлэхэдэ, ерэхэ жэлдэ хэхэ, бүтээхэ юумэ...орёо ба хүшэр болоно. Зүгөөр, тэрэниие хараа...болзор соонь, һайн шанартайгаар дүүргэхэ ар...ко гүйсэд бии гээд баталха эрхэтэйбди. Юуб гэ...эниие түрүү ажахынуудай дүй дүршэл, эрхим ...болон механизаторнуудаймнай үнэн сэхэ, үндэр ...ажал гэршэлэн харуулна бшуу.

...рэна социалис мүрысөөндэ эрхим амжалтану...аһанайнгаа, үнгэрһэн үбэлэй үедэ мал ажалай ...удые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые ...эжэ шадаһанайнгаа түлөө манай республика ...ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ...болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамо...агдаһан байна. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй райо...эй нэрэмжэтэ колхоз, «Эрдэм» совхоз, Улаап...оной «Маяк» колхоз, «Никольский» совхоз, Бэ...Түнхэнэй совхозууд мүн лэ үндэр шагналнууд... Энэ баримта хадаа колхоз, совхоз бүхэнэй зо...аа бэелүүлхэ хүсэ шадалыень гүйсэд хэрэглэг...та боломжонуудыень элирхэйлнэ.

...лэн бүгэдэ ниитын социалис мүрысөөндэ түйла...лтануудайнгаа, 1983—1984 онуудай үбэлжэл...ал ажалай продукци элбэг дэлбэгээр абаха, бэ...лаар уялгануудаа дүүргэхэдээ, ажалаи габьяа...айнгаа түлөө республикын олохон фермэ, ота...гүүртэнүүдэй коллективүүд. 200 гаран түрүү ...үн үндэр шагнал хайрада хүртэбэ.

... жэлдэ орооһо таряа, хартаабха болон газар ...ай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгые, гүрэн...алгые дээшэлүүлхэ талаар түсэбүүд болон уял...дүүргэжэ, шэн габьяата ажалай ульгэр жэшээ ...айнгаа түлөө гушан түрүүшүүлнай СССР-эй ...дальнуудаар шагнагдажа, баяр дээрэмнай баяр ...лэй. Тэдэнэй дунда Бэшүүрэй районой Охин-Бу...хозой солото механизатор Михаил Васильевич ...Ажалай Улаан Тугай орденоор, Хориин районой ...совхозой суута бригадир Хандажап Надмитович ...ренов Арадуудай Хани Барисаанай орденоор, ...«Юбилейный» совхозой эрхим комбайнер Валерий ...Харитонов «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, ...районой «Дружба» колхозой тракторист ...ович Редикальпев Ажалай Алдар Солын II шa...ноор, Хурамхаанай районой Дэрээнэй совхозой ...вод Альберт Жигжитович Борбонов Ажалай ...лын III шатын орденоор, Хяагтын «Родина» ...звеное даагша Александр Петрович Веревкин, ...габьяагай түлөө» медаляар, Түнхэнэй районой ...удай совхозой механизатор Александр Шул...Топхоев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» меда...агдаа. Бусад хэдэн мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилхы ..., партийна хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэй дунда ...р бултадаа хүдөө ажахын һалбари дээрэ үни ...ай туршада таһалгаряагүй хүдэлжэ, баян дүй ... болоһон, арюун сэбэр абари зантай, өөрын ...атай шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд мүн. Эдэ шаг...адаа партии, правительствын зүгһөө хүдөө ажа...лмэрилэгшэдэй ажал хэрэгые үндэрөөр сэгнэ...ашадаа энэ һалбариие хурдан түргэнөөр хүг...лөө ехэ харюусалга даалгажа үгэһые гэршэл... (Республикымнай ажалшад дээдэ засаг түрын ...агдаһан энэ анхарал оролдолгодонь эрхим ажа...рюусахаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ. Тэдэнэй ал...ы хэрэгүүд КПСС-эй ЦК-гай XXVI съездын ...ниин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэ..., арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые амжал...дүүргэхэ гэһэн үргэн олониитын халуун эр...баталнa. Имагтал энэл ушар манай орондо нии...эй нэрэ хүндын, алдар солын ба баатаршалгын ...оһониие эли тодоор харуулна ха юм.

...табан жэлэй түрүүшүүлые хүндэлхэ, алдар со...дуулха зуураа, бүри үндэр дабаа дабахые, улам ...го шиидхэхые эрмэлзэхэ ёһотойбди. Илангаяа ...й дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалжа, олоной дун...гүлжэ, бүгэдын шадабари болгохын түлөө саг ...үсэд нэтэрүүгээр оролдохо гээшэ түйлай ехэ ...ртай хэрэг. Этээл тиимэһээ энэ шухала асуу...о анхаралай хандуулагдажа байһаниинь ойлго...уб гэхэдэ, ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуу...онол арга ба баян дүй дүршэл — манай сэг...амтын баялиг, улам саашаа бата найдамтай...аха замаймнай эгээн шухала арга боломжо...гэ нүхэсэл мүн. Зүгөөр, түрүү хүнүүдэй хэ... ажалайнь «нюусые», амжалтынь түлхюурые ...ха гэжэ оролдобол, олондо огто ойлгогдошогүй. ...аа тад ондоо, гаргуу, тусгаар юумэн байха...С-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленум дээрэ ...эй ёһоор, үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин ...элүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүн бүхэн хубитаяа ...ёһотой. Энээндэ ажалшадые элсүүлхэ гээшэ ню...йина, советскэ, профсоюзай ба комсомолой ор...уудай харюусалгатай уялга мүн. Тиихэдэ ажа...лбэрилэгшэд, илангаяа хүдөө ажахын мэргэжэл...рэгэй хажуу тээ байха эрхэгүй. Нэн түрүүн тэ...түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр тараажа, үйлэд...лбэрүүлхын түлөө сэхэ харюусаха болоно бшуу. ...хамта, түрүү дүй дүршэл түргөөр шудалжа, ...ал шадабари болгохо, энээнэй ашаар ажалай ...ые олошоруулха талаар дутуу дунданууд дай... Жэшээнь, Сэлэнгын, Яруунын, Баунтын, Зэдын ...а энэ талаар гүйсэд шиидхэгдээгүй асуудал...д хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд яһала бии. ...эл эдэ үдэрнүүдтэ ниитын малда үбһэ тэжэ...гэгдэжэ байһан үедэ бүришье элеэр харагдана ...уу болохогүй.

...манай ажалшадай, таряашадай болон механиза...урда мяха, һү, үндэгэ болон бусад хүдөө ажа...дуктнуудые үйлэдбэрилхэ түсэбүүдэз заатагүй ...лүүлхэ гэһэн шанга эрилтэнүүд табигдаад бай...орилгонуудые бэелүүлхын тула бага бэшэ хү...буулагдана. Тэдэнэй гол шухалань гэхэдэ, нии...ада бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ асуу...болоно.

...э түрүү ажахынуудай, үбһэшэдэй бригада ба ...й, эрхим түрүүшүүлэй жэшээгээр социалис ...шөөл эршэтэйгээр дэлгэрүүлхэ ёһотойбди. Яаха...дэ, социалис мүрысөөн — олониитын хүдэлөөн, ...зохёохы ажалай хүсэтэ зэбсэг байгаа, байнашье. ...амтын амжалтануудые түйлаха уялгатайбди.

...ГШАНАРАЙ ЗҮБЛӨӨН

...27—28-най үдэр ...овскиин нэрэм...эмэй училищиин ...ал соо соёлой ба ...һургуулинуудай ...зүблөөн эхилээд ... туршада үргэл...на.

...1984 онуудай һу...лдэ соёлой ба нс...ргуулинуудай хэ...ркин дүнгүүд ба ...ЦК-гай апрелиин ...Пленумэй шиидхэ...ы «Юрэнхы эрдэ...ргэжэлэй һургуу...хубилган шэнэлэл...гын гол шэглэлнүүд тухай» СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолтой зохилдуулан, һуралсалай шэнэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай» элидхэлые Буряадай АССР-эй соёлой министрэй орлогшо Ю. Ж. Батуев зүблөөн дээрэ хээ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ нилээд олон хүн хабаадаа.

Үглөөдэрынь зүблөөндэ хабаадагшад 8 бүлэг болон хубааржа, хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Манай корр.

САГ ҮРГЭЛЖЫН АНХАРАЛ

ОРОНОЙ Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ малшаднай гол үүргэнүүдэй нэгые дүүргэдэг гээшэ. Ушар иимэһээ тэдэнэртэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа, ажал хүдэлмэриинь ба ажаһуудалайнь эрхэ байдалые харалсажа, хэрэгтэй бүхы юумээрнь хангажа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, илагшадыень урмашуулжа байха гээшэ ажахынуудай профсоюзай организацинуудай гол зорилгонуудай нэгэн болодог. Гадна хүдөө нютагуудай малшад бултадаа шахуу профсоюзай гэшүүд юм.

Манай Түнхэнэй совхозой профсоюзна организаци район дотороо эгээн томонуудай нэгэн. Гэшүүдэймнай 30 гаран процентнь малшад болодог. Теэд эдэнэрнай һүүлэй жэлнүүдтэ яһала үндэр амжалтануудые түйлажа, гансашье район дотороо бэшэ, мүн республика дотороо нэрэ солоёо суурхуулжа байнхай. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо жэл бүри мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэнэ. Байгша оной түрүүшын хахадта эдэ түсэбүүдээ нилээд үлүүлэн дүүргэжэ, район дотороо түрүүлээ.

Үнгэрһэн 1983—1984 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые, мүн тэрэнээ гүрэндэ худалдан абалгые дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ манай совхозой малшад шалгаржа гараһандаа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Энэ амжалтадамнай гансашье совхозой хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, мүн пенсионернүүдэй, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, һургуулиин һурагшадай, багшанарай, нютагай Соведэй харьяата газар дээрэ байһан предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай бүхы коллективүүдэй оруулһан хубита нилээд ехэ байна. Юуб гэхэдэ, эдэнэр үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэридэмнай нилээд туһаламжа үзүүлдэг юм. Эдэ бүгэдын ашаар манай малшад үбэлжэлгээ гэмгүй һайнаар үнгэргэжэ, һүрэг малаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулаа һэн.

Совхозой малшад энэ жэлэй зунай үедэ малаа һайнаар харууһалжа, һү, мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ зорилгоор үндэр социалис уялгануудые тодорхойлоо һэн. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула ажахын һаалишад, үхэршэд, хонишод, адуушад үбэлэй һарануудай туршада түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхан, зулгы һайхан зунай сагые зүбөөр хэрэглэжэ, бури үндэр амжалтануудые түйлахын түлөө мүрысөөндэ хам оролсоһон байна. Могой-Горхоной һү һаалиин фермын һаалишад Ажалай Алдар Солын III шатын ордента Е. Д. Убушеева, Л. В. Лудукова болон бусад зунай һарануудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1 мянган килограмм һү һааха уялга абаад, мүнөө тэрэнээ бэелүүлхын хойноһоо тэмсэжэ ябана. Эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо улам дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөндэ хам оролсонхой.

Бригада, гүүртэ, фермэ бүхэнэй коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ совхозой дирекци, партком, профком, БЛКСМ-эй комитет тусхай анхарал хандуулдаг. Бидэ малшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгада гол анхаралаа ехээр хандуулдагбди. Гадна түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдадаг. Ажалай түрүүшүүлэй яажа амжалта түйладагые харуулһан «Сахилгаан» болон «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргадагбди.

Түсэбтэ даабаринуудаа, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэн ажаллажа ябаһан мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые соёлой, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай, медицинскэ талаар жэншэдгүй хангахын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулагдажа байдаг гээшэ.

Соёлой талаар малшадые хангаха хэрэг эгээн түрүүлэн улаан булангуудай байдал һайжаруулгаһаа болоно. Тэндээ бүхы хэрэгтэй юумэнүүдые (стол, стулнуудһаа эхилээд радио, телевизор хүрэтэр) худалдажа абанабди. Ажалайнгаа һүүлдэ манай малшад зохидоор амарха ёһотой ха юм. Улаан булангууд ёһотойл соёлойнь гуламта болоho үгэдэг шуу. Илангаяа манда Могой-Горхоной һү һаалиин фермын улаан булан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Шартайн һү һаалиин фермэдэ шэнэ улаан булан баригдажа байнхай.

Улаан булангуудта ямар ажал хэгдэнэб? Хужарай соёлой байшангай агитбригада ходо ерэжэ, концерт наада харуулна. Районойшье соёлой байшангай агитбригадынхид айлшалдаг. Энээнһээ гадна малшад өөһэдөө концерт бэлдэжэ, бэе бэедээ айлшалалсадаг байна. Энээндэнь профком ходо туһалжа, костюмуудые худалдан абажа үгэдэг, транспорт олодог байна.

Малшадай дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөн хододоо манай гол анхаралда байдаг. Илангаяа тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргаха гээшэ тон шухалада тоологдоно. Бидэ малшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые һарын, кварталай, малай үбэлжэлгын гү, али зунай бэлшээриин хаһын, тэрэшэлэн жэлэй дүүрэхэтэй хамта согсолон гаргаха гурим тогтоонхойбди. Удаань илагшадые урмашуулнабди. Мүнгэн шангуудаар урмашуулгада жэлэй туршада 20 мянга гаран түхэриг гаргашалагдана. Моральна талаар урмашуулхын тула Хүндэлэлэй грамотануудые, дамжуулгын вымпелнүүдые барюулнабди.

Июнь һарын эхин багаар малай үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг юм. Тэрэнэй дүнгүүдээр энэ хаһын найман һарын туршада (октябрь—май) һаамхай үнеэн бүриһөө 1820 килограмм һү һааһан Шартайн фермын коллектив илаһанда тоологдожо, 750 түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө һэн. Мүнөөшье энэ фермэ түрүүлһээр. Жэшээлхэдэ, тус фермэ байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1495 килограмм һү һааһан байна.

Мүрысөөндэ илажа гараһан һаалишад, тугалшад, мал адуулагшад болон адуушад профкомой зүгһөө курорт болон амаралтын газарнуудта ошожо амарха, хото городуудаар, хари гүрэнүүдээр аяншалха путевконуудта хүртэнэ. Ингэжэ малшадта саг үргэлжын анхарал хандуулжа байхадамнай, ажал хүдэлмэриньшье урагшатай ябана, түсэбүүд болон уялгануудшье дүүргэгдэнэ, өөһэдөөшье жаргалтай ажаһууна бшуу.

Б. СЫБЕНОВ,
Түнхэнэй совхозой профкомой түрүүлэгшэ.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨР

М. З. ГОЛЕНДУХИН,

Мухар-Шэбэрэй «Родина» колхозой ахалагша хон

—Мүрысөөн тухай хөөрэхэ юумэн захагүй лааб даа. Илангаяа ажалладаг хүн бүхэндэ бусадтай хубаалдаха һанамжа дурадхалнууд биил байха. Манай бригадын гэшүүд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Николай Тимофеевич Парфеновой хүтэлбэрилдэг коллективтэй мүрысэдэг юм.

Үнгэрһэн үбэлжэлгээ яһала һайнаар үнгэргөөбди. Үбһэ тэжээлшье элбэг байгаа. Манай бригадын гэшүүд байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 117,8 хурьга абажа, хонин бүхэнһөө 4 килограмм 526 грамм нооһо хайшалжа суглуулаа юм. Тиихэдэ хурьганай тус бүрез 20,5 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээ илгагдажа амяарлагдаа. Тусхайлбал, 606 эхэ хонинһоо 27, 47 центнер нооһо хайшалжа абаабди. Эдэ дүнгүүднай нёдондонойхиһоо ехэ гэхэ гү, али нооһон хонин бүхэнэй 526 граммаар үлүү хайшалагдажа, хурьган бүхэнэй шэгнүүр 2,4 килограммаар дээшэ байба. Иимэ амжалта түйлахын тула ехэхэн оролдолго гаргагдаһан, хүдэлмэри хэгдэһэн байха.

Бригадымнай хонишод байгша ондо хурьга олоор абахын тула нёдондо зунһаа ехэ бэлэдхэл хэһэн гээшэ. Нэн түрүүлэн һүрэг эхэ хонидоо хурьгадһаа амяаруулһанайнгаа һүүлээр ногоо элбэгтэй бэлшээридэ һайнаар бэлшээжэ хүшэлүүлнэбди. Искусственна аргаар үрэжүүлхэ хаһын эхилтэр хонидоо һайса таргалуулхада олоороо ототой болоно, үрэжүүлгын хүдэлмэри богони болзорто үнгэрнэ. Һүүлээрнь бидэ үбэлэйнгөө байра заһабарилжа дулаалнабди. Энэ үедэ үбэлдөө хүсэд хүрэхөөр һолоомо асаржа сомонобди.

Манай ажахын хонишод бултадаа социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абадаг байха. Үнгэрһэн үбэлжэлгын дүнгөөр манай районой Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаржа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһандань баяртайб. Ушарынь хадаа энэ илалтада манайшье бригадын оруулһан хубита бии байха бшуу. Мантай мүрысэдэг Николай Парфеновой түрэл колхоз баһал иимэ ехэ шанда хүртөө. Энэ илалтаарнь бидэ хүршэнэрөө амаршалаа һэмди.

Хонишодой дунда дэлгэрүүлэгдэһэн мүрысөөн жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй үргэлжэлдэг. Дүнгүүдынь һара бүхэндэ согсологдоно. Эрхимлэгшэдтэ мүнгэн урмашуулга барюулагдахаһаа гадна гэр бүлэдэнь амаршалгын бэшэг эльгээгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо гансашье түйлаһан ам мүн энэ үе со даһаниинь, онол арга нэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ ябуулһан хүдэ хараада абтада мүрысөөндэ эр гай һуури эз эрилтэ табигда

Мүнөө бидэ үрэжүүлхэ хаһ байнабди. Һүрэ шэ тамираар һ гымнай пункт барилгадажа Байгша ондо гээ богони б гэхөөр хараалн хэдэ, ерэхэ ж гаяа түргэн б гэхэдэмнай аб най жэгдэ том биржохо байна

Энэ жэлдэ ү лэдхэхэ хүдэлм гээр ябуулагд мнай гэшүүд лэн үбһэндэ яб

Үшөө юу ерэхэ жэлдэш үргэлжэлүүлжэ, жалтаяа улам оролдохолди журамтай бол жүүлдэг байхаһ шадабариень рүүлдэг гэжэ т наб.

ТЭМСЭЛ УЛАМ ЭРШЭДЭНЭ

Жэлдээ үнеэн бүхэнһөө гурба мянган килограммһаа бага бэшэ һү һааха ажалай тэмсэлдэ оролсогшод улам олошоржо байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Найман жэлэй саада тээ районой «Байкальские огни» газетын редакциин үүсхэлээр энэ хүдэлөөн дэлгэрүүлэгдээ һэн. Он жэлнүүдэй ошохо бүри гурбан мянгатанай мүрысөөнэй гурим нарижуулан һайжаруулагдажа, шалгарагшадта ехэхэн эрилтэ табигдадаг болоо юм.

Һаалишадай дунда тусгаар социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн редакци түрүүшүүлэйнгээ дүй дүршэл, онол аргануудые үргэноор бэшэжэ, газетэдээ толилхоһоо гадна гурбан мянгатанайнгаа хүдэлөөе хүтэлбэрилдэг заншалтай. Жэлэй эсэстэ үнеэн бүхэнһөө 3 мянган килограмм һү һааһан түрүү һаалишад районой ажахы бүхэнһөө редакцида сугларжа тусгаар уулзалга үнгэргэнэ. Эндэ һаалишад, ажахынуудай мэргэжэлтэд, фермэнүүдые даагшанар ажал, түрүү онол арга, дүй дүршэл болон саашанхи зорилгонууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг заншалтай. Мүн эндэ дутагдалнууд, шиидхэгдэхээр болоһон шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Иимэ уулзалгада хабаадалсаһан түрүү һаалишадта КПСС-эй Кабанскын районой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, районой газетын редакциһаа «Бэлиг шадабаритай мастер» гэһэн тусхай дипломууд барюулагдана.

Гурбан мянгатанай уулзалгада социалис мүрысөөндэ онсо шалгарагшад тодоруулагдажа, үнеэн бүриһөө, мүн бүхы бүлэг үнеэдһээ ехэ һү һааһан хоёр һаалишанда «Байкальские огни» газетын редакциин нэрлэгдэһэн нэгэ-нэгэ кубок барюулагдадаг юм. Ажалай тэмсэлдэ онсо шалгарһан залуу һаалишанда ВЛКСМ-эй райкомой, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һү һаалияа дээшэлүүлһэн түрүү һаалишандань хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой кубок барюулагдана.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр манай редакцида үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааһан 26 һаалишан уулзалгада хабаадалсаа һэн. Тиин ерэхэ жэлдэ гурбан мянгатанай зэргэ эрид олошорхоор хараалагдана. Ушарынь хадаа мүнөө районой 12 һаалишад үнгэрһэн 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2550 килограмм һү абаа. Тиихэдэ 33 һаалишан үнеэн бүхэнһөө 1600 гаран килограмм һү һааһан байна.

Һүүлэй дүнгүүдые согсолон харахада, Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовскын 2-дохи фермын һаалишан В. Г. Перевозникова, Байгалай ОПХ-гай Закалтусай фермэдэ ажалладаг Р. И. Гурьянова гэгшэд мүнөө 3 мянганай «хилэдэ» дүтэлэнхэй.

Һаалишадай мүрысөөндэ оролсоһон Кабанскын шубуунай фабрикын һаалишад В. Ипатьева, Е. Перевозникова, Байгалай ОПХ-гай Р. Александрова, А. Григорьева, Твороговой шубуунай фабрикын П. Гусева, Т. Мясникова, Хандалиин совхозой А. Трескина, Л. Изюрьева болон бусад гурбан мянгатанай зэргэдэ орохын түлөө ана-мана тэмсэнэд.

А. ХАЛТУЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН—
олоной зохёохы эдэбхи

ТУНГА НОГООНОЙ ШЭМЭТЭЙДЭ...

Хэдэн хоногһоо зулгы дулаан зунаймнай һүүлшын август һара барагдажа, баян хэшэгтэ алтан намарнай хүрэжэ ерэхэнь даа. Тиин республикымнай колхоз, совхозуудай үхэршэд, һаалишад, хонишод болон адуушад эдэ үдэрнүүдтэ улам шударгыгаар ажаллана. Социалис мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр гүрэндэ мяха тушааха талаар Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Улаан-Үдын районуудай малшад бусадһаа урагшатай. Дурсагдагша районуудай олохон ажахынууд мяханда эльгээгдэхэ хони, үхэрнүүдээ һүрэгһөө уридшалан амяарлаад, ногоо элбэгтэй бэлшээридэ һайнаар бэлшээжэ хүшэлүүлээ юм. Мүн эдэ малдаа шэмэтэй тэжээл эдюулжэ, шэгнүүрыень дээшэлүүлһэн байна.

Һүүлэй дүнгөөр республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндэ бүхыдөө 23.504 тонно малай, шубуунай мяха тушаажа, байгша онойнгоо гурбан кварталай түсэбые 51 процент дүүргээд байнхай. Һүүлэй хахад һарын туршада Кабанскын малшад, шубуушад 267 тонно, Прибайкалиин район 186, Мухар-Шэбэрэй район 153, Улаан-Үдын район 145 тонно мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Тарган мяха ехээр үйлэдбэрилхөөр социалис мүрысөөндэ оролсоһон ажахынуудай малшад бэлшээриин ногооной шэмэтэйдэ гүрэндэ тушаагдаха малаа түргэн лэ таргалуулхые оролдонод. Тодорхойлбол, һүрэг малаа эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор һэтэ бэлшээхэһээ гадна, бэлшээриез аша үрэтэйгөөр хэрэглэнэд. Жэшээлбэл, Хурамхаанай районой Аргатын совхозой үнинэй үхэршэн Владимир Аргасановай даадаг гүүртын мал мүнөө шэгнүүрээ хоног бүри 900—950 граммаар нэмээнэ. Тиихэдэ малай шэгнүүр горитойхоноор дээшэлүүлжэ байһан үхэршэд Захааминай, Түнхэнэй районуудай ажахынуудта захаһаа олон. Түрүү колхоз, совхозуудта үхэршэдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүхэндэ согсологдохоһоо гадна хиналта, шалгалта һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Эгээл мүнөө сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ хаһа оронхой. Республикымнай колхоз, совхозууд бүхыдөө 93496 тонно һү тушаажа, гурбан кварталайнгаа түсэбые 83 процент дүүргээ. Байгша ондо сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилһэн Түнхэнэй районой колхоз, совхозууд жэлэй эхинһээ хойшо юһэн һарын туршада 7070 тонно, һү тушааха түсэбөө 23 тонноор үлүүлжэ, даабаряа һара хахадаар уридшалаа. Тиихэдэ энэ хугасаа соо Хэжэнгын, Хориин районой ажахынууд урагшатай. Эндэ 3 кварталайнь түсэб 90—93 процент дүүргэгдээ. Мүн Хурамхаанай, Улаан-Үдын районуудай һаалишад нёдондоной энэ үеынхиһөө нилээд амжалтатай гэхэ гү, али октябрь һарын эхин хүрэтэр түсэбөө заабол дүүргэхэ арга боломжотой.

Энэ зундаа һаалишаднай ехэ һүнэй түлөө тэмсэлээ урдынхиһаа үргэдхөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, хоорондоо ана-мана мүрысэжэ, ажалдаа түрүү онол арга, дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, үйлэдбэриингөө ашаг үрые эрид дээшэлүүлжэ байһан олохон район, ажахынуудта һүн ехээр абтажа бэлэдхэгдэнэ. Жэшээлбэл, үнгэрһэн хахад һарын туршада Кабанскын районой һаалишад гүрэндэ 925 тонно һү тушаагаа. Тэрэшэлэн Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Улаан-Үдын районуудай ажахынууд энэ хугасаа соо тус бүрез 629—649 тонно һү бэлэдхэлэй пунктда оруулһан байна.

Байгша ондо республика доторнай үнеэн бүхэнһөө гурбан мянган килограмм һү һаагшадай клубай гэшүүн болохын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. Тиин мүнөөдэрэй байдалаар Кабанскын шубуунай фабрикын, Байгалай, Ивалгын ОПХ-гай түрүү һаалишад энэ клубай гэшүүн болохоор дүтэлжэ байнхай гэхэ гү, али жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүхэнһөө 2450 килограмм һү абаа. Мүн үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ һү үйлэдбэрилгые, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхээр республикын колхоз, совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо эрхимлэһэн Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой Десятниковай, Ивалгын ОПХ-гай, Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой Ангирай, Баргажанай районой Шитханай совхозой Шапеньковой, Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Галтайн, Хориин районой Дээдэ-Тайлсын совхозой Дээдэ-Тайлсын, Загарайн районой «Гигант» колхозой, Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой Новостройкын һаалиин фермэнүүдэй, һүнэй комплекснуудай түрүү һаалишад, операторнууд гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болохын тула ана-мана мүрысэн ажалланад. Тобшолбол, гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болохоор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсагшад мүнөө нилээд олошоронхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай ажахынуудта малай тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһа түлэг дундаа үргэлжэлһөөр.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ туха сүлөөгүй саг хүрэжэ ерэнхэй. Малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хаһа эхилхэнь. Хони үсхэбэрилдэг диилэнхи районуудта искусственна аргаар хони үрэжүүлхэ хүдэлмэри захалаа. Зунай бэлшээридэ гараһан һүрэг мал үбэлжөөндөө нүүжэ ерэхэ дүтэлөө. Эдэ бүхы хүдэлмэридөө дээрээ ортонгүй, саг соонь һайн бэлэдхэлтэйгээр үгтэн үнгэргэхэ гэшэ шухала.

Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой түрүү хонишон И. Б. Ербаевай даадаг бригада энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 120,5 хурьга абажа тушааһандаа, хонин бүриһөө 3,42 килограмм нооһо хайшалһандаа районойнгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Энэ үндэр амжалта түйлалгада тэрэнэй нүхэр Елена Ринчинимаевна Дылыкова хубитаяа нилээд оруулһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Р. Дылыкова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Л. Б. ДЫЛЫКОВ,

Захааминай районой Дала[...] совхозой ахалагша мал аду[...]

— Мал ажалай продуктнуудые, илангаяа мяха, һү ехээр үйлэдбэрилдэг боложо, эдэ продуктаар хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха талаар партиингаа хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлэлсэхэ талаар үүргэ, харюусалга ехэтэй байһанаа бидэ, малшад һайн мэдэрнэбди. Тиимэһээ хайшан гээл һаа, адууһа малһаа ехээр продукци абахамни ааб, яажа гүсэб, уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэбиб гэжэ жэлэй дүрбэн сагта сэдьхэжэ, оролдожо ябана ха юмбиди.

Минии даадаг коллектив тугалнуудые эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг мяхалиг үүлтэрэй үнеэдые харууһалдаг юм. Иимэ малые харууһалха гээшэ манай эрхэ байдалда хүндэхэн. Бэлшээреэр бага Утаата нютагта эдэ малые харууһалха хэрэгтэ дүршэл нилээд хэрэгтэй болодог. Тэрэнэй хажуугаар түл абаха, тэдэниие томо болгохо асуудал юунһээшье бэрхэтэй. Юрэдөөл, жэлэй дүрбэн сагта оролдоогүйдэл аргагүй. Үнеэдэйнгээ ашаг шэмынь жэл бүхэндэ дээшэлжэ байхада өөрөө жэгүүр дали ургуулһандал, үшөөл ехэ үрэ дүн түйлаха хүсэл эрмэлзэл досоошни ээлүүдгүй түрэхэ. Социалис мүрысөөнэй абьяаста орон, урилдан ажаллахада тиимэ байнгүй яахаб даа.

Минии һанахада эмэ малһаа түл заатагүй абтадаг ха юм. Тэрэнэй түлөө мүрысэхэ хүсэлгүй малшад байха аал? Тиимэ үрэ дүн түйлажа шадахагүй малшан мүнөө үедэ байха ёһогүй гэ Нютагай нэгэ хүдэлжэ байга гүүдые түйлада най дунда олон

Саашань би хэрэг дээрэ тогтоһуу. Ман үнгэрһэн жэлд бүриһөө 101 гулжүүлээ һэн. нэйнгөө шэгнүү дунда зэргээр нэмээжэ туша оной чемпион зэргэдэ хүртөө нөө жэлдэ б үнеэн даалгагд дүнгөөр 100 эх 80 тугал абаад тогүйгөөр түлж Үнеэднай тугал һөөр. Тул абаха гаяа бэелүүлжэ

Коллективтэмн хэр Мария Лу лагшад Татья Бимба Жамьян лэлсэнэ. Бидэ гэр бүлэ шан дэмжэлсэжэ, бэрхэтэй, шуха ходо булта хүс нангүй ажалла гүй һаа, яагаад түйлахабши нэгэнэй, нэгэн түлөө» гэһэн дото хуули бол циалис мүрысө хала шэнжэ һананаб. Мүры сашье эрхим лөө тэмсэхэ бэ дые хүмүүжүүл

НӨӨСЭ АРГА БОЛОМЖО БИ[...]

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй, СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые, тус Пленум дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгые хараада абан, манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудаа баталан абаа һэн. Мүнөө тэрэнээ бэелүүлхын хойноһоо шанга тэмсэл ябуулжа байнабди.

Үнгэрһэн хахад жэлэй дүн абажа харахада, зарим тэды ажал хэгдээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Январь-июнь һарануудта ажахымнай малшад даалгагдаһан адуу малайнгаа ашаг шэмыень нэмээхэ, мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха талаар яһала амжалта түйлаа. Тусхайлан хэлэбэл, энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаа соо нёдондоной тэрэ үеынхидэ орходоо эбэртэ бодо малай тоо толгой 4,5 процентээр, гахай—100, адуун — 60 процентээр олошорһон байха юм.

Совхозой дирекци, партиина организаци болон ажахын коллективүүд мал ажалые саашадань эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы һанал бодолоо хандуулна, арга боломжонуудаа хэрэглэн хүдэлнэ. «Мал ажал—онсо шухала һалбари» гэһэн партиин табиһан хараа зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө манай малшадай оролдожо ябаһаниинь эндэһээ харагдана бэшэ гү? Энэ талаар совхоз дотор нилээд ажал хэгдээ гээшэ. Гансал мандашье бэшэ, мүн агропромышленна комплексын бусад предприятинуудта адууһа малай ашаг шэмэнь үшөө бииратай нэмээгдэнэгүй. Ушар иимэһээ мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ тэрэниие худалдаха талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон дайралдана. Ажахыдамнай элэ дутагдалнуудые усадхаха талаар яһала ехэ юумэн хэгдэдэг, эндэһээ байгша оной эхинһээ хойшо зарим тэды ажал ябуулагдаа. Тодорхойлбол, үнгэрһэн хугасаа соо гүрэндэ тушаагдаһан малайнгаа амидын шэгнүүрые толгой бүридэ 31 килограммаар дээшэлүүлжэ, шадаабди.

Совхозоймнай малшад тоһоной заводто һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээд, юһэн һарынгаа даабарине нэрэтэй сологойгоор бэелүүлхээр хараална. Энэ амжалта бидэнэртэ миин хүрэжэ ерээгүй. Ажахын бүхы хүдэлмэришэдэй ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар түйлагдаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Үхэршэд, һаалишад, мал адуулагшад зунай эльдин һайхан сагые зүбөөр хэрэглэхые оролдоно. Захааминайхидай жэшээгээр манай малшад хүхэ ногооной үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һаахаар, хашараг, бурудайнгаа шэгнүүрые суудхэдэ дунда зэргээр нэгэ килограммаар нэмээхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые хараалаа һэн. Мүнөө үнгэрһэн гурбан һарын дүнгөөр абажа харахада, урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхэ аргатай болонхойбди.

Манай үхэршэд, гахайшад хонишод энэ хугасаа соо яһала һайнаар хүдэлжэ байнхай. Зунай бэлшээриин үеые зүбөөр хэрэглэхын тула ажахы дотороо малшадайнгаа дунда социалис мүрысөө үргэноор дэлгэрүүлхые оролдообди. Дүнгүүдыень хараалһан саг соогоо согсолжо, олондо дуулгаабди.

Совхозой партбюро, профком, ВЛКСМ-эй комитет жэлэй эхинһээ хойшо малшадай дунда нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Эдэнэр үнгэрһэн хахад жэлэй дүнгөөр һү һаалгаар дүн согсолжо, түрүүшүүлые урмашуулһан байха юм. Хоёр кварталай дүнгөөр ажахын хоёрдохи һү һаалиин фермын һаалишан Л. В. Вылкова 180 центнер һү абаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 254 центнертэ хүргэжэ, нэгэдэхи һуурида гараа. Түрүү малшан үнеэн бүриһөө 1337 килограмм һү һаагаа бшуу. Энэ үрэ дүн юу харуулнаб гэхэдэ, һаалиин малые зүбөөр харууһалжа шадабал, эдэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга боломжын бии байһыень үшөө дахин гэршэлнэ.

Мүн бэшэшье һаалишад В. А. Орлова, В. М. Соломахо, П. С. Максимова, М. Р. Санжиева, Т. И. Клепалова, О. И. Плеханова, Г. Г. Минеева, Г. Морокова, В. Н. Вылкова гэгшэд сагаан эдеэ дэлбэрүүлдэг ажалай ёһотойл баатаршуул гээшэ. Ажалайнгаа түрүүшүүл тухай хэлээ хадаа үхэршэд В. И. Поповой, Н. А. Вылковэй, Н. Реховскын, Н. Молоковой хүдэлмэриинь онсолон тэмдэглэхээр. Эдэ нүхэдэй һаалиин малые зүбөөр харуулха хэрэгтэ хубитануудаа ехээр оруулна.

Үнгэрһэн малай үбэлжэлгын үедэ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай Шапеньковой һүнэй фермэ (даагшань А. А. Орлов) шалгаржа гараһан байна. Энэ коллектив жэл бүхэндэ сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ талаар районойнгоо, республикын социалис мүрысөөнүүдтэ илажа гарадаг.

Гэхэтэй хамта совхозой зарим участогууд социалис уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ ооһэдынгоо үүргэнүүдые муугаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, түрүү тугалшан В. М. Попова, шэнгеэр ажахын бүхы тугалшад хүдэлөө һаань, бидэ энэ талаар ехэхэн амжалта түйлаха байгаабди. Нүхэр Попова үнгэрһэн үе соо харууһалдаг тугалнуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 750—800 граммаар нэмээжэ шадаһан габьяатай. Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, бидэ үшөө социалис мүрысөө зүбөөр эрхилжэ шаданагүйбди. Түрүү малшадайнгаа дүй дүршэлыень халан абаха талаар хүдэлмэри дүүрэн хүсэндөө ябуулагданагүй. Нэгэ адли эрхэ байдалда хүдэлһэн аад, хэдэн ондоо дүнгүүдые түйлана ха юм. Энэ юу гэршэлнэб гэжэ хүн бүхэн бодохоор болоо.

Зүбөөр эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн ямар юумэндээ һайн бэ гэхэдэ, нэн түрүүн түсэбэй, уялгын дүүргэлтэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Хоёрдохёор, малшад өөһэд хоорондоо мүрысэхэдөө, бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абалсана ха юм. Жэшээлхэдэ, ажахын түрүү малшан Л. И. Алексеева гахай үсхэбэрилгэдэ аяар хорин хоёр жэлэй хугасаа соо хүдэлнэ. Тэрэнэй дүй дүршэлыень сугтаа ажалладаг нүхэдынь халан абанхай. Суута гахайшанай һургаһан, мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг Е. Е. Низовцевагай, Л. Н. Огородниковагай, Г. Н. Исаевай ажал хүдэлмэриинь онсолон тэмдэглэлтэй.

Саашань юун тухай хэлэлтэйб гэхэдэ, совхоз дотор ганса малшадай дунда социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэдэг бэшэ, мүн таряашадай хоорондо энэ хүдэлмэри үргэноор эмхидхэгдэдэг байна.

Манай механизаторнууд социалис мүрысөөнэй үүргэ һайн мэдэдэг, ойлгодог болонхой. Тэрэнэй аша туһаар энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэри богони агротехническэ болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэгдөө һэн. Мүнөө орооһото болон тэжээлэй ургамалнууд үдхэнөөр, үндэрөөр урганхай. Энээнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха зорилготой ажаллажа байнабди. Хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ А. Н. Шелковников, А. В. Ярмолович, Б. Н. Файфер, П. Д. Чебаков, Г. гэгшэд онсо шал

Манай абаһан уялганууд соо ма нуудые бариха а һуури эзэлнэ. Т лүүлхын түлөө дэлмэри ябуулагд хай. Жэлэй эхин хонидой байрану дай гэрнүүд бари шаагдаа. Мүнөө байха байра, вит гооной гурил хадаг үшөө 4 гэр бари лэнхэй. Ерэхэ бэлэдхэл ябуулаг ланхай. Энэ хар хаһадаа түгэс хүрэжэ ерэхын т дотор 7 хүнһөө заһабарилгын, 10 ридэһэн барилгы нууд эмхидхэгдэ ябуулжа эхилэн

Теэд хэды иим риин ябуулагдажа һаань, манда ши асуудалнууд, хү ушарнууд, дутуу үшөөл бии байһа

Үнгэрһэн хахад шада гүрэндэ мя шааха түсэбүүд даа дүүргээшье доной энэ үеынхи далдалгаяа эрид лаабди. Мяханай гахайнууд бага гээр тушаагдана.

Нинтын адууһа бэг хүрэхэ тэжээл мүнөөдэрэй гол з лоно гэжэ бидэ Энээнһээ байгша Тэ даабариин, со гын дүүргэлтэ сэх ха ха юм. Энэ т хозой дирекци, па ганизаци ехэхэн ябуулнашье, ябуу ха.

М. БА[...]
Баргажанай [...]
Шитханай [...]

Энэ хуудаһа[...] респондентнууд [...] В. Жигжитов [...]

Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй заншалта конференциһээ

...АЙН ДУРААРАА ЕРЭДЭГ БАЙГ ЛЭ!..

...ЭЭ мэргэжэлэй һу-... зургаануудай хү-... августовска зан-... ференцидэ суглар-... ЦК-гай апре-... Пленумэй шийд-... КПСС-эй ЦК-гай секретарь, СССР-... Соведэй Прези-... түрүүлэгшэ нүхэр К. У. ... заабаринуудые ... юрэнхы эрдэмэй ба ... һургуулиие хү-... ... гол шэг-... бэелүүлхэ талаар ... мэргэжэлэй һурал-... ... ба һургуу-... хүдэлмэри тухай» ... үргэн ехэ хөөрэл-... байна.

... залуу ха-... үнөө үеын ... асуудалнуудай нэ-... Техническэ мэр-... элдэб һалбаряар ... һурган бэл-... һуралсалай тус-... урдаа табигда-... урда тээньшье ... бэелүүлдэг байгаа, ... саашадаашье ... ёһотой юм. Залуу-... мэргэжэл ол-... ... саашанхи ... эдэбхитэйгээр ха-... ... сэдьхэл ... сурталай талаар ... хүмүүжүүлхын тула ... бултанаймнай ... Энээн тушаа ... апрелиин Пле-... ... соо ... хүгжэлтын ... хараалан зохёо-ходоо, нэгэ гуримтай, ажалай, политехническэ һургуули, тогтоон байгуулжа, ёһотой коммунис хараа бодолтой, манай общественэй түшэг тулгуури боломоор патриодуудые, интернационалистнуудые хүмүүжүүлэн һургаха тушаа агууехэ Ленин багшын бодомжые манай парти үргэлжэлүүлэн хүгжөөбэ гэжэ бидэ ойлгонобди.

Энэ талаар, тодорхойлбол, залуушуулые ажалда дуратайгаар, техническэ мэргэжэл олгуулан һургаха талаар ПТУ-нуудай үүргэ угаа ехэ. Мүн КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленум дээрэ хараалагдаһанай ёһоор, бүхы ПТУ-нууд залуушуулда техническэ мэргэжэл ба дунда эрдэм олгодог болохо юм. Мүнөө манай республи... да байһан техническэ мэр... жэлэй 39 һургуулиин олонхинь дунда эрдэмэй болгогдоо. Гэхэ зуура харьяата предприятинуудай зүгһөө горитойхон оролдолго гаргагдажа, һуралсалай-материальна үндэһэн байгуулагдан, һаяын сагуудта бүхы ПТУ-нууд барандаа дунда эрдэмэй болгогдохо ёһотой.

Залуушуулда имагтал мэргэжэл олголгоор хизаарлангүй, харин тэдэниие манай байдалда ушардаг элдэб эсын хазагай ябадалда эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлхэ зорилгоёо һайнаар бэелүүлдэг училищинууд республика доторнай яһала олон. Гэбэшье бүхы юумэн хуу һайн, зүб гэхын аргагүй. Зарим училищинуудай һурагшад журамгүй, муухай ябадал гаргана, хулиганташа ушар тэдэнэй зүгһөө үзэгдэнэ. Иланхаяа үзэл сурталай-политическэ хүмүүжүүлгые бирагүйгөөр, албан хойроһоор бэелүүлхэ ушар дайралдана. Хүгжэм абаад үзэе. Ород болон совет, мүн харийн классическа хүгжэм тушаа һайн мэдэхэ хүнүүд ПТУ-нуудай һурагшадай дунда хэр олон бэ? Магнитофон бариад лэ, дундаһаа доогуур шанартай, шэхэ дүлиирмэ хажар абяатай харийн хүгжэм гудамжаар дүүрэн наярулжа ябахадаг залуушуул ПТУ-нуудайшье һурагшадай дунда үзэгдэдэг бэшэ гү? Тэд революционно дуунай, СССР-эй Гимнын удхые тэдэ мэдэнэ гү?..

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленум хадаа СССР-тэ хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан һайжаруулхын түлөө совет арадай тэмсэлэй тодорхой программа найруулаа, тэрэниие бидэ бэелүүлэлсэхэ уялгатайбди гэжэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, партийна, комсомолой ба профсоюзай эдэбхитэд һайн хадууха зэргэтэй. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **С. В. Ангапов** тус асуудалаар элидхэл хэхэдээ, хото, хүдөөгэй ПТУ-нуудай хүдэлмэриие алишье талаһаань наринаар шэнжэлэн, һайн талыень тобойлгоһон, дутуу дундануудыень хурсаар шүүмжэлһэн байна.

1983—1984 онуудай һуралсалай жэлэй дүнгүүд, 1984—1985 онуудай һуралсалай жэлдэ һургуулиин реформын зарим шатые бэелүүлгын зорилгонууд тушаа Буряадай АССР-эй Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай управлениин начальник **А. И. Лоскутников** элидхэл хэхэдээ, шүүмжэлгын ба өөрыгөө шүүмжэлгын шэглэлые тон зүб баримталаа. Зарим училищинуудай материально-техническэ үндэһэн сагайнгаа эрилтэдэ гүйсэдөөр харюусанагүй. Тиимэһээ зарим училищинуудта һурагшад бодото һайн бэлэдхэл абангүй шахуу гарадаг байна. Дунда эрдэм олгодог училищинуудта юрэнхы эрдэмэй мэргэжэлээр һурагшад эрхим һайн бэлэдхэл абажа гараха ёһотой. Юуб гэхэдэ, техническэ хубисхалай үе сагта орёо оньһото зэр зэбсэгүүд, автоматическа түхеэрэлгэнүүд промышленностьда ехэ һуури эзэлдэг болонхой бшуу. Физикээр, математикаар гү, али химеэр бэлэдхэл муутай байгаа һаа, залуу хүдэлмэришэд, тулгардаха, тээлмэрдэхэ болоно бэшэ гү?

ПТУ-гай диплом абаад, ажалшадай коллективүүдтэ ерэһэн залуушуулые һайнаар угтаха, мэргэжэлдэнь ёһотойгоор дурлуулха гэшэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Харин зарим нэгэн газарта залуу мэргэжэлтэдтэ хүйтөөр хандаха, эбдэрхэй техникэ даалгаха ушар үзэгдэдэг байна. Предприятинуудта, ажахынуудта эльгээгдэһэн залуу мэргэжэлтэдэй оройдоо 78 процентын үлэдэг байһанай гол шалтаганай нэгэн эндэл «нюугданхай» гэшэ аабза.

Нэрээшье, ажалшадай коллективүүдтэ ерэһэн залуу мэргэжэлтэдые халуун анхаралаар хүреэлжэ шадаһан газарта тад ондоо байха юм. Иимэ коллективүүдтэ тудаһан залуу мэргэжэлтэд удангүй ажабайдалай эзэдбди гэжэ мэдэрдэг, хүдэлмэришэн мэргэжэлээрээ омогорхожо эхилдэг, түрүүшүүлэй зэргэдэ ороод, удангүй өөһэдөө залуушуулые һурган хүмүүжүүлжэ ябадаг шуу.

Гэхэтэй хамта техническэ мэргэжэлэй училищинуудта сэдьхэлэйнгээ уряагаар залуушуул ерэхэдээ, һайн һураха, шэлэһэн мэргэжэлээ эрхимээр шудалхые эрмэлзэдэг гэжэ мэдээжэ. Энэ талаар юрэнхы эрдэмэй һургуулиин һурагшадай дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри саг үргэлжэ, тодорхой түсэбэй ёһоор ябуулагдаха ёһотой. Гадна энэ хэрэгтэ түрэлхидые элсүүлжэ болохо юм. ПТУ-нуудай удха шанарые хүсэд ойлгоодүй түрэлхид, багшанар ушардаг.

Энэ талаар дүй дүршэлтэй болоһон училищинууд бии. Жэшээнь, 10-дахи СПТУ-гай директор **Д. Б. Рыбдылов** (Хэжэнгэ) залуушуулай һайн дураараа ерэжэ, училищидань ородог болоһон тушаа һонирхолтойгоор хөөрөө. Энэ училищи һая болотор гээгдэгшэдэй тоодо ябаһан юм. Гэбэшье училищиин дирекци, партийна организаци эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулжа, гээгдэлһээ гаража шадаа. Хэжэнгэ һууринда СПТУ-гай комплекс баригдажа байнхай.

Харьяата предприятинуудтай харилсаа холбоогоо һайнаар байгуулжа шадаха гэшэ училищинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тон түрүүшын зорилго мүн. 11-дэхи ГПТУ-гай директорэй орлогшо **Г. В. Гумпылова**, 2-дохи ГПТУ-гай һурагшадай профкомой түрүүлэгшэ **Л. В. Хомутова**, 3-дахи ТУ-гай директор Г. П. Баглаев гэгшэд һанамжа дурадхалнуудаа хэлээ.

Барилгын мэргэжэлнүүдтэ залуушуулые һургадаг 15-дахи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай ахалагша мастер Н. П. **Линейцевэй** үгэ һонирхол үүсхээ. Юрэнхы эрдэмэй һургуулиин һурагшадай дунда ерээдүйнь мэргэжэлые зүбөөр шэлүүлхэ хүдэлмэри тус училищида ябуулагдажа эхилээ. Улаан-Үдын Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагтай эртээнһээ хэлсээ баталжа, 8-дахи классай һурагшадай дундаһаа һайн дуратаниие шэлэн, училищида шэрдэгшын гү, али бусад мэргэжэлдэ һургажа эхилхэ юм. Тиигээд тэдэнь наймадахияа дүүргэхэдээ, ГПТУ-гай һурагшад болохо зэргэтэй. Энээхэн һайн үүсхэлые бусад училищинуудай халан абаа һаа, одоол ГПТУ-нуудта ба СПТУ-нуудта залуушуул имагтал һайн дураараа, сэдьхэлэйнгээ уряагаар ерэжэ ородог болохо һэн.

Гэхэ зуура 15-дахи ГПТУ-гай байра байдал мүнөөнэй эрилтэдэ харюусахаа болинхой. 300 хүнэй багтаха училищида 650 хүн һурана. Техникэ жолоодуулжа һургаха полигон байхагүй. Тиимэһээ олоһон мэргэжэлээрээ залуушуул хүсэд һайн практическа шадабари олоногүй гэхэдэ болохо.

ПТУ-нуудта һуража байһан залуушуулые сэрэгэй эхин бэлэдхэлтэй болгохо гэшэ мүн лэ шухала зорилгонуудай нэгэн. Энэ хэрэгтэ албан хойроогоор хандажа огто болохогүй. Энээн тушаа 5-дахи ГПТУ-гай сэрэгэй һуралсалай хүтэлбэрилэгшэ **Г. Т. Некипелов** сэдьхэлээ долгисуулан хэлэһэн байна. Нүхэр Некипелов өөрынгөө училищида сэрэгэй һуралсалай эрхим кабинет түхеэрэнхэй юм.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленум дээрэ хараалагдаһанай, партиин ба правительствын баталан абаһан тогтоолнуудай ёһоор, юрэнхы эрдэмэй һургуулиин һурагшадые ажалда дүршүүлэн һургаха асуудал хурсаар табигдана. Бүхы һургуулинуудай эхин классуудта зорюулагдан, гар ажалай һуралсалай кабинет бии болгогдохо ёһотой. ГПТУ-нуудай ба ТУ-нуудай эрхим һурагшад юрэнхы эрдэмэй һургуулиин эхин классай багашуулда техническэ кружогуудые юундэ эмхидхэжэ шадахагүйб? Тиигэбэл ажалай һуралсалай үмэнэ табигдаһан зорилгые хамтын хүсөөр шиидхэлгын эхин табигдаха байгаа. Энээн тушаа Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо **З. А. Пирогова** һанамжалан үгэ хэлээ.

Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр **Н. В. Бутуханов** конференци дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, эдиршүүлэй дунда, нэн түрүүн техническэ мэргэжэлэй училищинуудта һурадаг һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие хурсадхаха, хуули ёһоной асуудалаар ябуулагдадаг хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха эрилтэ табиһан байна.

Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд урдаа табигдаһан зорилгонуудаа һайнаар мэдэрнэ, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй, парти, правительствын зүгһөө табигдаһан эрилтэнүүдые бэелүүлхээр бэлэн гэжэ конференциин хүдэлмэри гэршэлһэн байна. Конференци хоёрдохи үдэр секционно хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлхэдээ, делегадууд ерээдүйн эдир хүдэлмэришэдые һурган хүмүүжүүлхэ талаар мүнөөдэрэй гол шухала асуудалнуудаар элидхэл шагнаһан, дүршэл шадабаряа андалдаһан байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, тэрээнһээ хойто тээнь парти, правительствын баталан абаһан тогтоолнуудые хүтэлбэри болгон, XI табан жэлэй даабаринуудые бэелүүлхэ, мүн КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй табиһан зорилгонуудые хүсэндэнь оруулха талаар тусхай дурадхалнуудые конференциин делегадууд баталан абаа.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ҮДЭР БҮРИИНЬ УЯЛГАНУУД

...датель Тамара ...рбаинова сүү-...седанида уриг-... Тэндэ харагдаха ...хын тула тэрэ ...ха холо урид ...да ерэзд, ни-...гшын дансые ...дэ һэн. ...уд боложо бай-...нүүдые олон ... байһан хадаа ... үүсхэбэгүй. ...уу хүбүүд ур-... байба. Тэдэнэр ... гаргажа, нан-... ямаршье гэмэ ... сохиһоной... ...гада хабаадуу-... болоһон бай-...жэн Тамара Фи-...ний танил шэн-... Зүб даа, тэ-... сугтаа нэгэ ... дэлдэг жолоо-... байба. Тэрэ ...эйнгээ удаа ... ажалладаг бо-...улида һуража ... хүбүүн ажал ... ерэдэг һэн ... оруулаадхиба. ... зохидоор хан-... техникэдэ ду-...һэмнай... ...үн болооб? ... грамм архи ... юушье һана-... заседателиин ... Виктор судья-... харюусаба. ...ые түрүүшээр ... һэм,— гэжэ ... харюунуудые ... шагнажа бай-...липповна гэн-... Смирнов,—гэжэ ...оуһаа элирбэ. ...н ажалай нам-... иража хара-... ажалдаа халир-... элдэб шэл-... хожомдо-... ...эн модо улаа-... Тамара Филип-... бодомжолжо ... гаргагшадай ... судья лаблажа ...н, хулиган яба-... хүлисэлтэ ... Гэбэшье, эдэ-... иимэ яба-... гэшэ. Үшөөл ... хаража үзэхэ ... Тамара Фи-...да хандаба. ...иалис демокра-...удай шиидхэбэ-... гаргадаг бэшэ, ...оной түлөөлэг-... заседатель тии-... хаpалгада ха-...юм. Тамара Филипповна арадай эгээн тиимэ түлөөлэгшэдэй нэгэн болоно.

...Тамара Филипповна оройдоо 6-тай байхадаа эхэтэйгээ хамта Красноярска хизаарһаа Буряад нютагта нүүжэ ерэһэн намтартай. Тэрэ Загарайн райондо арбадахи класс дүүргэһэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хойто тээхи хүшэр хүндэ жэлнүүд бэлэи. Заримдаа эдеэ хоол, үмдэхэ хубсаһан олдохогүй. Ушар тиимэһээ Тамара басаганай ажаллаха гэжэ шиидэһэниинь зүбтэй байгаа.

Талаан болохоһоо, Загарайн поселково Соведтэ тэрэ үеэр һургуули судартай хүдэлмэрилэгшэ хэрэгтэй болоһон байгаа. Тамара тэндэ ажалайнгаа намтар эхилбэ. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой, һүбэлгэн бэрхэ басаган байһан тула тэрэ уданшьегүй Соведэй гүйсэдкомой секретаряар һунгагдаа һэн.

Тамара Филипповна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, гэр бүлэдөөшье бүхы һанаагаа табидаг байгаа. Удаань тэрэ «Бурятводстройн» управлениин кадрнуудай таһагые даагшаар ажаллахаар эльгээгдээ. Тэрэ мүнөөшье болотор, 14 жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр тэрэл тушаалдаа хүдэлнэ.

Т. Ф. Карбаинова олон зарлалда нютагай Соведэй депутадаар һунгагдана. Тэрэ социалис хуули сахилгын талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүн байһан тула эндэхи ДЭУ, лесхоз, хилээмэнэй завод, худалдаа наймаанай эмхинүүд болон бусадшье эмхи зургаануудта ябажа, ажалай журамай байдал, кадрнуудай оролго гаралга гэхэ мэтэшэлэн олон асуудалнуудаар шалгалтануудые үнгэргэдэг юм.

— Соведэй саг үргэлжын комиссинууд бусад ниитын эмхинүүдтэй, мүн комиссинууд хоорондоо нягта холбоотойгоор шалгалтануудые үнгэргэхэ, хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ һанагшаб. Олонхи ушарта шалгалтануудай үрэ дүн энээнһээ улам жалан, һанаһанда хүрэдэггүй, — гэжэ үнинэй депутат онсолбо.

Тэрэнэй округто ажаһуугшад олон байратай шулуун гэртэшье, нэгэ, хоёр байратай гэрнүүдтэшье ажаһуудаг. Тэдэ һунгагшад үбэлдөө дулаан гэртэй гү, түлеэ залһаар айлнууд дуталдана гү, үйлсэнүүдтэ ариг сэбэр сахигдажа, модод, һөөг бургаһан таригдана гү, гэхэ мэтэ олон асуудалнуудые шиидхэлсэхэ баатай болодог.

Районой больницада бүхы наһандаа ажаллаһан аад, пенсидэ гараһаар үнихэн болоһон Цыпилма Сандитовна Намсараева өөрынгөө депутадта иигэжэ хэлээ һэн:

— Би танда, Тамара Филипповна, гэр байрын асуудалаар хандаха гэжэ һанаһаар үнинэйл һэм. Гэртэ ороггы, би өөрынгөө ажабайдал, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэхэб,—гэжэ дурадхаба.

Арадай депутат сүлөө сагаар бага байбашье, арсабагүй. Тэрэ пенсионеркэтэй хөөрэлдэһэнэй удаа: «Байра тухай асуудал эгээл хүшэр асуудал гээд өөрөө мэдэнэт. Районой гүйсэдкомой урда энэ асуудал табижа, зүбөөр шиидхэлсэхын тула оролдохоб,— гэжэ тэрэниие найдуулхадань, нюдэндэнь галханууд яларжа байһан шэнгеэр үзэгдөө һэн. Үнишье болонгүй, депутат Т. Ф. Карбаиновагай оролдолгоор пенсионерка Ц. С. Намсараева зохид байратай болоо бэлэй.

Загарайн поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Артем Бадмаевич Цырендоржиев иигэжэ хэлэбэ: «Тамара Филипповна шэнгеэр бултадаа депутадайнгаа уялгануудые дүүргэдэг һаань, ажал ябуулгамнай хэды хүнгэн болохо һэм? Ямаршье шухала асуудал шиидхэхээр даалгахада, саг дарыдань дүүргэдэг».

...Заиграево тосхондо һэрюухэн үдэшэ мараан ерэбэ хэбэртэй. Энэ үеэр арадай депутат Соведэй гүйсэдкомой байшанһаа гараад, гэр тээшээ гэшхэлбэ. Соведэй саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ заседани боложо, депутат Карбаиновада удаадахи орёо даабари үгтөө.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Ф. Карбаинова.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЧССР-эй ТРАНСПОРТ ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

ПРАГА. 2000 он болотор хугасаада ороной транспортые хүгжөөлгэ чехословак эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй онсо анхаралаа табидаг зүйл юм. Мүнөө үедэ тус асуудалые шиидхэхэ талаар ЧССР-эй транспортын томо предприятинууд хүдэлнэ. Мэргэжэлтэдэй тухайламжын ёһоор, удаадахи 20 жэлдэ республикын транспортын системэдэ түмэр замууд бүри ехэ үүргэ дүүргэдэг болохо юм. Энэ хугасаада түмэр замаар ашаа зөөлгын хэмжээн 14 процентээр, харин хүнүүдые зөөлгэ 4 процентээр дээшэлхэ байна. Автомобилиин ба гол мүрэнэй транспортын байгууламжада шухала хубилалтанууд болохо. Саашадаа харгын барилга үргэдхэгдэхэ, ороной гол мүрэнэй флодто алмалтатай ба түргөөр ябадаг шэнэ суднанууд нэмээгдэхэ гэжэ хараалагдана. Городой транспортые хүгжөөлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Эндэ хүнүүдые зөөлгэ 46 процентээр дээшэлхэ зэргэтэй.

АВТОМАТ КОМПЛЕКС БҮТЭЭГДЭБЭ

БЕРЛИН. Полиграфическа промышленностиин предприятинуудта хэрэглэгдэхэ ёһотой типографиин түхеэрэлгэнүүдэй автомат комплексын ГДР-эй мэргэжэлтэд зохёобо. Тэрэ час соо 300 мянган хэблэлэй үзэг буулгаха аргатай. Энэнь дүршэл шадабаритай линотипистын хүдэлмэриһээ 300-һаа үлүү дахин түргэн юм. Фотонаборой аппаратураһаа ба электронно тооололгын түхеэрэлгэһээ бүридэһэн тус аппарадые Лейпцигэй полиграфистнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ юм.

Олохон полиграфическа предприятинуудта, нэн түрүүн ГДР-эй номой ниислэл хото гэжэ тоологдохол ёһоороо тоологдодог Лейпцигэй предприятинуудта мүнөөнэй шэнэ техникэ хэрэглэгдэдэг байна. Орон дотор хэблэгдэдэг гурбадахи ном бүхэн имагтал энэ хотодо барлагдадаг байһаниинь һайшаалтай. Эндэ түрүүшын номууд 500 жэлэй саада тээ хэблэгдэһэн байха юм.

ЕХЭ ҺОНИРХОЛ ТАТАБА

ТОКИО. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүдэй, статьянуудай номой Японд хэблэгдэжэ гараһан ушар энэ орондо олониие һонирхуулаа. Япон уншагшадта совет хүтэлбэрилэгшын хандаһан хандалга иланхаяа ехээр анхарал татаа. Энэ хадаа япон болон совет арадуудай хоорондохи али бүхы холбоо барисаае үргэдхэхэ гэһэн уряа болоно, гэжэ «Майнити» газетэ сэгнэнэ. СССР болон США-гай адли тэгшэ эрхые, аюулгүй байдалые хангаха гэшэ шухала удха шанартай байна гэжэ «Асахи» газетэ тэмдэглэбэ. Совет-япон харилсаае хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлхые совет хүтэлбэрилэгшэ дурадхаа.

К. У. Черненкын номые барлажа гаргаһан «Кокусай бунка сюппанся» хэблэлэй ахамад редактор М. Кадияма иигэжэ хэлэбэ: «Япон уншагшадта К. У. Черненкын хандаһаниинь иланхаяа ехэ анхарал татана. Хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанда хабаатай үргэн олон асуудалнуудай, мүн мүнөө үеын бусад шухала зорилгонуудай табигдаһан тус хандалгын удха Японой ажабайдалай бүхы талада ехэ нүлөө үзүүлхэ байна».

ҮНЭН ЗҮБ ТЭМСЭЛЫЕНЬ ДЭМЖЭХЭ

КАИР. Тэрэнэй ори гансаа хуулита түлөөлэгшэ — Баруун-Урда Африкын арадай эмхиин (СВАПО) хүтэлбэри доро Намибиин арадай хэһэн үнэн зүб тэмсэлые Египет бүрин́мүнэн дэмжэхэ юм гэжэ АРЕ-гэй президент Мубарак тэмдэглэбэ. Намибиин арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэй дашарамдуулан, Африкын арадуудта бэшэг эльгээхэдээ, национальна эрхэнүүдэй, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даадаһан байдалайнь түлөө тэмсэлдэ Намибиин арадта туһаламжа үзүүлхэ тухай ООН-ой ба ОАЕ-гэй тогтоолнуудые гүйсэд бэелүүлхээр бэлэн байһанаа АРЕ баталба. Преториин расис захиргаанай эзэрхэг түримхэй ябуулганuudта шанга харюу сохилто үгэжэ байһан Африкын фронт шадарай гүрэнүүдтэй Египедэй һаналаа нэгэдэжэ байһыень Мубарак мэдүүлээ. Расис шэнэ Конституциие, тэрэнэй үндэһөөр ЮАР-та үнгэргэгдэһэн һунгалтые Египет мэдэрнэгүй гэжэ тэрэ мүн лэ хэлэбэ.

Урда Африкын захиргаанан бусад харата ябуулганuudые Египет буруушаана гэжэ АРЕ-гэй президент тэмдэглээ.

ФРГ. «Першинг-2» гэжэ далита ракетэнүүдые тодхохо Мутланген гэжэ сэрэгэй баазын оршондо жагсаал хэһэн хүнүүдые Германиин Федеративна Республикын полици түрмэдэ хааха зорилготойгоор суглуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС · АПН

СОВЕТ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

КАИР. Энэ райондохи байдалые бата бэхеэр, үнэн зүбөөр, али бүхы талаарнь гуримшуулан шиидхэхэ арга олгоһон Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые һайжаруулха талаар Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнуудые араб арадууд, Ази болон Африкын арадууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн дэмжэнэ. Уласхоорондын эрхын, хуулита эрхын бүгэдэндэ мэдээжэ гол ёһонууд, Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы арадуудай аша туһа тэдээн соо таарандуулан табигданхай гэжэ Ази болон Африкын арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын эмхиин (ОСНАА) генеральна секретариин орлогшо Абдель Галиль Гилан ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо, бэеэ даадаһан байдалтай өөһэдын гүрэниие байгуулха талаар Палестинын араб арадай эрхэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлһэнэй, мүн 1967 ондо булимтаран эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаһанай ашаар лэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулагдаха байна гэжэ шэнэ совет үүсхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзай гадаадын политическэ бусад ябуулганuudтал адли, тэрэ эб найрамдал хангаха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха зорилготой байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые улам хёмороо зуришэлдөөтэй болгохо талаар Вашингтоной ба Тель-Авивай бэелүүлдэг хараа бодолые А. Г. Гилан эрид буруушааба.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха талаар шэглүүлэгдэһэн совет дурадхалнуудые дэмжэхыень ОСНАА-гай генеральна секретариин орлогшо эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые уряалаа.

Дэлхэй дээрэ аюултай болобо

ВАШИНГТОН. Республиканска партиин съездын дүүрэһэнтэй, тэрэнэй дай журөөдэһэн хараа шэглэлтэй программа баталан абаһантай дашарамдуулан, демократическа партиһаа США-гай президентдэ кандидат У. Мондейл президент Рейгандэ телеграмма эльгээбэ. Зургаан шатаһаа бүридэһэн олониитын хабаадалгатай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ гэһэн «уряагаа» тэрэ дабтаба. Болохоёо байһан һунгалта орондомнай тон шухала удха шанартай байна гэжэ У. Мондейлэй телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Республиканска партиин съездын Техас штадай Даллас хотодо боложо дүүрэһэнэй һүүлээр У. Мондейл үгэ хэлэхэдээ, Рейганэй түгэсхэлэй үгэдэ гол анхаралаа хандуулба. Президент түгэсхэлэй үгэ соогоо оронойнгоо үри шэри тухай, Рейганэй захиргаанай хүтэлбэрилгын түрүүшын хоёр жэлдэ экономикынь доройтон унаһан тухай, американ далайн ябаган сэрэгшэдэй Бейрудта хосорон һалаһан тухай юушье хэлэбэгүй. Республиканецуудай съезд хадаа «баяшуулай суглаан» болоһон байгаа. Рейганэй засаг бариха үедэ үнэхөөрөөшье хүгжэн һалбаржа байһандаа тэдэнэй «урмашан баясаһаниинь» гайхалтайшье бэшэ юм aab даа.

Демократическа партиһаа США-гай президентдэ кандидат Миннесота штадай Миннеаполис хотодо пресс-конференци үнгэргэхэдөө, Рейганэй зонхилжо байха үедэ дэлхэй дээрэхи байдал улам аюултай, түгшүүрилтэй болоо гэжэ мэдүүлбэ. «Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэдэ хэнэйшье илажа гарахагүй байһыень Рейган ойлгоногүй»,— гэжэ У. Мондейл тэмдэглээ.

БАЯРАЙ СУГЛААН

НЬЮ-ЙОРК. Намибиин үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан ООН-ой штаб-байшан соо болобо. Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо, бэеэ даадаһан байдалтай болохо талаар Намибиин арадай таһаршагүй эрхые дахинаа дэмжэхэ арга уласхоорондын эмхидэ олгохын тула энэ хэмжээ ябуулга жэл бүри үнгэргэгдэдэг гээшэ гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр мэдүүлбэ. Намибиин асуудалые гуримшуулан шиидхэхэ талаар уласхоорондын эмхиин хүсэлэл оролдолгонуудые буруу һүргэжэ байһан ЮАР-ай хараа бодолые эрид буруушаагаа.

Баруунай союзнигуудайнгаа, нэн түрүүн США-гай ба Израилиин али бүхы туһаламжа, дэмжэлгээр ЮАР Намибиие асари ехэ сэрэгэй лагерь, бэеэ даадаһан байдалтай оронуудта, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ эсэргүү сэрэгэй ябуулганuudые бэлдэхын тула тэрэниие шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые туршаха газар болгоо гэжэ Чехословакиһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Ярослав Цесар Европын социалис оронуудай үмэнэһөө үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээн байна. Энэ дэмжэлгэнь баруунай оронуудай политическэ, экономическа ба стратегическэ аша туһаһаа үндэһэтэй юм. Тэдэнэр расис захиргаанда буу зэбсэгүүдые эльгээхэгүй гэһэн ООН-ой тогтоолые хазагайруулна. Преториин ядерна буу зэбсэгүүдэй хүсэ байгуулгада хабаадалсана.

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

БЕЙРУТ. Һүүлэй сүүдхэнүүдтэ Ливандахи байдал улам түгшүүрилтэй болоко байна. Августын 27-ой һүни Бейрудһаа урдуурхи Палестинын зугадагшадай Сабра болон Шатила гэжэ лагерьнуудта зүрилдөөтэ бүлэглэлнүүдэй хоорондо хёмороонууд болобо. Буудалдаанай үедэ гранатомедууд, автомадууд хэрэглэгдэһэн байгаа. Ливанай армиин хамааралсахадань, хёмороо зүришэлдөөнэй зогсоогдоошье һаань, тэндэхи байдал шахардуу шанга байһаар.

Бейрудта, городые баруун ба зүүн секторнууд болгожо хубаарилһан урдын «ногоон линиин» районуудта зүришэлдөөтэ таланuudай сэрэгүүд татагдажа байна.

«БУРЯАД ҮНЭН» *тэдэ дэшэһэнэй һүүлээр*

...БОЛОТОР УНЖАГАИРХА ЮМ?»

...районой ниитын малда үбһэ хуряалгын ба ... ногоооной гурил бэлдэлгын хангалтагүйгөөр ябаһан тухай рейдовэ бригадын шүүмжэлхы материал ... толилогдоо. Танай корреспондент манай ... һарада ябаа һэн. Энэ жэлдэ ган гасуурһан, ногооной ургаса һаатаһан байгаа. Тиимэһээ ...һэгэ район доторһаа үргэлжэдөө орой июлиин ...һэн юм,— гээд КПСС-эй Зэдын райком ре-... харюусана. — Рейдын ябажа байхада, хаа хаа-... ...алэй үе байгаа. Гэбэшье Ленинэй, XX парт-... ...эмжэтэ, «Мир», «Коммунизм» колхозууд, ...ориин болон Борьёогой совхозууд шүүмжэ-... ...ороо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

... шүүмжэлһэнэй удаа дурсагдаһан ажахынуудай ...бэлэдхэлгын бүхы звенонуудһаа «хэды болотор ...абта?» гэжэ асуугдаа гээшэ. Тиин байһан дутуу дунданuudаа усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаһан, бүхы хүтэлбэрилэгшэд, звеньевойнууд, бригадирнууд ба мэргэжэлтэдтэ шангаар заагдаһан байна. Тэрэнэй һүүлээр августын 10-да дахинаа шалгаад үзэхэдэмнай, дутуу дунданuudынь усадхагдаад байгаа һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ нуга сабшалан дээрэхи хүдэлмэри эршэтэнгээр ябуулагдана, звенонуудай ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаа, ниитэ-политическэ хүдэлмэри звено бүхэндэ үнгэргэгдэнэ, социалис мүрысөөнэй дүн саг болзор соогоо гаргагдана.

Һүүлэй үедэ хура бороо ехэ һаад тойбо татана. Тиигэбэшье һаань, тэжээл бэлдэгшэднай бүхы дүршэл, шадабаряа хэрэглэнэ. Мүнөө үедэ үбһэндэ 245 звено хүдэлнэ. Тэдэнэймнай 48-ниинь оньһожоруулагдамал, 70-ниинь хүсэд бэшээр оньһожоруулагдаһан, 2948 хүнэй 1020-ниинь гар хажууршад болоно. Район дотор дүн хамта 10860 гектар газарай үбһэн сабшагдаад, 8405 гектарайхинь хуряагдаад байна. 1923 тонно витаминтай ногооной гурил, 5972 тонно силос бэлэдхэгдээ.

Районой организаци болон эмхи зургаанууд мүшэртэ тэжээл, халаахай болон үбһэ бэлэдхэхэ тусхай даабаритай юм. Тэдэнэр хамта 130 тонно мүшэртэ тэжээл, 1030 тонно халаахай, 240 тонно сенаж бэлэдхээд байна. Һүүлэй долоон хоногой туршада район дотор 816 хүн үбһэ хуряалгада хабаадана.

ҺУРАГШАДАЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

АЖАЛША БЭРХЭ ХҮБҮҮД

Уланай дунда һургуулида нэгэ һайшаалтай заншал бии юм. Эндэхи зарим үхибүүд һуралсалайнгаа жэлэй һүүлээр үйлэдбэриин тусхай бригадануудта хүдэлжэ, овощ ургуулна, хони, хурьгадые харууһална. Тиихэдэ һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл колхоздоо хонидой нооһо хайшалха, тэжээл бэлэдхэхэ, хартаабха хуряаха хэрэгтэнь туһалжа байдаг. Гадна зарим һурагшад хонишодоор, мал харууһалагшадаар, һаалишадаар ажалладаг түрэлхидтөө зунай үедэ ехэ туһаламжа хүргэнэ. Иигэжэ тэдэнэр балшар бага наһанһаа хонишодой, малшадай ажалтай дүтэ танилсана. Эдэ һурагшадай олонхинь дунда һургуулияа дүүргэхэдээ түрэл колхоздоо ажаллахаяа үлэдэг юм.

Тус һургуули үнгэрһэн жэлэйхидэл адляар энэ жэлдэ хурьгадые харууһалха һурагшадай үйлэдбэриин бригада байгуулаа һэн. Энэ бригада табан һурагшадһаа бүридэһэн байна. Комсомолец Чингис Цыренов тус коллективые хүтэлбэрилөө. Энэ намарһаа тэрэ 9-дэхи класста һураха юм. Бригадын бүхы хүдэлмэриие дүршэлтэй хонишон Санжа Эрхитуевич Баяндуев багша Цыбикжап Эрхитуевич Ширеторов хоёр эрхилээ.

Бригадада энэ жэлэй 2000 хурьгад даалгагдаһан байгаа.

Августын һүүлээр манай Лугшахаанда хүрэжэ ерэхэдэ, хүбүүд амаржа байгаа һэн. Эдэнэр үдын халуунда хурьгадаа һарабша доро хаажа, өөһэдөө үдынгөө хоол бариһанай һүүлээр номуудые уншажа байбад.

Эндэ бэлшээриин газарынь тон бага юм. Тэрээн дээрэ ногооншье һайнаар ургадаггүй. Тиимэһээ хүбүүд бүхэли зундаа хурьгадаа хадаар бэлшээжэ гарана.

Чингис Цыреновэй отарада 8-дахи классай һурагшад Олег Эрдынеев, Игорь Эрдынеев, Валера Цыденов ба 6-дахи классай һурагша Бальжин Эрдынеев гэгшэд ажаллаа. Тэдэнэр эндэ хоёрдохи зунаа хурьгадые харууһалһан байна.

Бригадын гэшүүд үдэртөө ажалай нэгэ гуримаар хүдэлөө. Тэдэнэр үглөөнэй зургаан сагта бодожо, сайлаһанайнгаа һүүлээр хурьгадаа бэлшээридэнь гаргадаг. Үдэрэй халуунда залуу хонишод хурьгадаа һэрюундэ байлгахые оролдодог, үгышье һаа, һарабша доро хаадаг заншалтай байгаа.

— Иигэһээр хурьгадтаа обёос үгөөд, 9 саг болотор бэлшээридэ манахабди,—гэжэ Чингис бидэнэртэ мэдүүлбэ.

Хурьгадай хашаа хаалтанууд соо үбһэ болон холимол тэжээл хэхэ хобоо хобтонууд элбэг. Хүбүүд үглөөгүүр хурьгадтаа толгой бүриин 200 грамм холимол тэжээл үгэнэ. Харин үдэшэндөө тэдээндэ толгой бүриин баһа 200 грамм обёос үгэлсэнэ. Тиихэдэ хурьгадта һая сабшагдаһан һайн шанартай ногоон асарагдажа эдюулэгдэнэ. Хурьгадые иигэжэ эдеэлүүлхэдэнь, мүн тэдэниие зүбөөр харууһалхадань шэгнүүрэз түргөөр нэмээнэ бшуу. Үнгэрһэн хоёр һарын туршада отарын хурьгадай амидын шэгнүүр 70 гаран центнерээр нэмээгдэһэн байна.

— Ажалша бэрхэ хүбүүд даа. Эдэнэрнайл ехэл оролдоно. Хүбүүд хурьгадайнгаа элдэб шарха, үбшэ өөһэдөө аргалжа һураа. Эдэ хүбүүдтэ ехэ юумэ найдажа боломоор. Ехэ хүнүүдһээ дутуугүй хүдэлнэ,— гэжэ бригадир Валерий Болотович Бадмаев магтан хөөрөө бэлэй.

Эдэ хүбүүд отараяа эмхи гуримтай байлгахые оролдоно. Хурьгадайнь хашаа хорёонууд соо ариг сэбэр. Отарада ветеринарна аптечкэ бии. Хүбүүд энэ аптечкые ажалдаа һайнаар хэрэглэжэ шадана.

Отарын дэргэдэ үбшэлһэн хурьгадые байлгаха тусхай байра түхеэрэгдэнхэй. Эндэ мүнөө 156 үбшэн үлбэр, бэеэр һула хурьгад харууһалагдана. Хүбүүд эдэ хурьгадтаа онсо анхарал хандуулдаг юм. Тэдээндэ энэ хэрэгтэнь колхозой ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Тиимэһээ эндэ ерэһэн хурьгад түргэн саг соо эдэгэжэ, отарадаа бусаагдана.

Санжи Эрхитуевич Баяндуев эдэ хүбүүдые ёһотойл хонишод болгохын тула ехэ оролдолго гаргаһан, туһаламжа үзүүлһэн байха юм. Иигэжэ тэрэнэй ашаар хүбүүд хурьгадаа һайнаар харууһалжа, саг болзортонь эдеэлүүлжэ һураа. Хурьгадые харууһалхада ехэ хонидые адуулһанһаа хүшэр байдаг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Хэды тиимэшье һаань, эдэнэр бэрхэшээлнүүдһээ нэгэтэшье сухарингүй бүхэли зундаа хурьгадаа һайнаар харууһалхые оролдоо. Эндэ дүй дүршэлтэй хонишон Санжи Эрхитуевичэй хубита ехэ гээшэ ааб даа.

Тиихэдэ пенсионер Надежда Цыренова тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэмээр. Энэ эхэнэр хүбүүдые түрэһэн эхэ шэнгеэр бүхэли зундаа амтатай эдеэгээр ханаһан байна. Хүбүүд тэрээндэ ехэ баяр баясхалан хүргөө.

Колхозой правлени эдэнэртэ муу бэшэ байра байдал түхеэрһэн байна.

Бидэ һурагшадай ажалай түлбэреэрнь һонирхобобди:

— Хүбүүд һарадаа хүн бүхэнэй 170 түхэриг мүнгэ олоно. Тэдэнэр хурьгадайнгаа амидын шэгнүүрые дээшэлүүлһэндээ иимэ салин хүлһэ абана, — гэжэ С. Э. Баяндуев хөөрэнэ.

Үхибүүд һургуулидаа ошохо боложо, ажалаа тушаагаа. Тэдэнэй харууһалһан хурьгадһаа мүнөө шэнэ отаранууд бүридхэгдэжэ эхилэнхэй.

Эдэ хүбүүд иигэжэ зунайнгаа амаралтые ехэ туһатайгаар үнгэргөө. Колхозой правлени болон һургуулиин директоци тэдэнэй ажалаарнь сэдьхэлээ хананги.

Г. РИНЧИНО,
хүдөө бэшэгшэ.

Баргажанай район.

СПОРТ • Спорт • СПОРТ • Спорт • СПОРТ

ТОБШОХОНООР

БАРИЛДААН. Эдиршүүлэй дунда «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Калининград хотодо болобо. Улаан-Үдын техническэ мэргэжэлэй 2-дохи училищиин һурагша Андрей Матюнов эндэ 52 килограммай шэгнүүртэ илажа, Ташкент хотодо үнгэргэгдэхэ СССР-эй һурагшадай спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

ВЕЛОСИПЕДЭЭР УРИЛДАЛГА. Буряадай хүдөө ажахын институдай 2-дохи курсын студентка, спортын мастерта кандидат Мария Фиденкова басагадай дундаһаа РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 15 километрэй урилдаанда табадахи һуури эзэлээ һэн. Тиигэжэ тэрэ Россиин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаад, мүнөө СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахаяа Житомир хото ошобо.

* * *

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Сельская жизнь» журналай шанда хүртэхын түлөө велосипедээр урилдалгаар олон үдэрэй бүхэроссиин мүрысөөн Абакан хотодо үнгэргэгдөө. Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр— спортын мастер С. Августинович, Ж. Шакталаев гэгшэд эндэ амжалта туйлажа, эрхим зургаанай тоодо ороһон байна.

ҺУР ХАРБАЛГА. Монголой «Хөдөлмөр» болон «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй суглуулагдамал командануудай хоорондо нүхэд ёһоной заншалта мүрысөөн һаяар Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Профсоюзуудай һайн дуранай спортын бүлгэмэй бүхэсоюзна соведэй үнгэргэхэ энэ мүрысөөндэ манай республикаһаа уласхоорондын классай спортын мастер Ирина Лукашевич, спортын мастернууд Бато Шойжилцыренов, аха дүүнэр Валентин болон Владислав Дархановууд, Алексей Черняк гэгшэд хабаадаха зорилготойгоор һорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

СЭРЭГЭЙ - ПРИКЛАДНОЙ СПОРТ. Ленинград хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөндэ ДОСААФ-ай Буряадай областной комитедэй инструктор Александр Шайдуров ехэ амжалта туйлаһан байгаа. Тэрэ табадахи һуури эзэлжэ, манай республикаһаа түрүүлэн энэ зүйлөөр спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

ДААМ. Һүүлэй үедэ манай республика дотор даам наадан амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна. Энэ талаар хүүгэдэй спортын 3-дахи һургуулиин тренернүүдэй эдэбхитэй хүдэлмэриие онсолон тэмдэглэлтэй. Тусхайлбал, спортын мастерта кандидадууд Ф. Завелинский, М. Базаров болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Тиигэжэ Улаан-Үдын 2-дохи интернат һургуулиин һурагша Лиза Баинова — даамаар, харин 1-дэхи интернат һургуулиин һурагша Дарицырен Норбоева уласхоорондын даамаар спортын мастерта кандидадуудай норматив дүүргэө. Тэдэнэр «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй чемпионууд болохоһоо гадна, эхэнэрнүүдэй дундаһаа шалгараһан байна.

Лиза Баинова «Урожай» бүлгэмэй Россиин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Ростов хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадахаяа ошохонь

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУНАЙ ДОЛООДОХИ СПАРТАКИАДА

«БАМтоннельстрой» трестын барилгын управлениин зунай ээлжээтэ долоодохи спартакиада Северомуйскда болобо. Эндэ болоһониинь гайхалтайшье бэшэ һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, Хойто-Муяын ба Кодарска тоннельнүүдэй барилга хэжэ байһан гол хүсэнүүд эндэ байрлана бшуу.

300 гаран спортсменүүд спартакиадын долоон зүйлөөр мүрысэбэ.

Түрүүшын үдэр футболоор, волейболоор, городки шэдэлгээр, ГТО-гой шэнэ комплексоор һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. ГТО-гой шэнэ комплекс тушаахын тула 11-дэхи тоннельнэ отрядай «Горняк» гэжэ спортивна комплекс гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн байгаа. Тэдэнэр граната шэдэһэн, урилдаһан, тамарһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр спартакиадые нээлгын парадаар захалба. Спартакиадын ахамад судья — нэгэдэмэл профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Лягин спартакиадые нээгээд, мүрысөөндэ хабаадагшадта ажалдаа, спортдо амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Тоннель малтагшадай зунай долоодохи спартакиадын чемпионууд болохо дуратайшуул олон байгаа. ГТО-гой олон зүйлөөр 22-дохи тоннельнэ отрядай суглуулагдамал команда илаба. 16-дахи, 11-дэхи тоннельнэ отрядуудай түлөөлэгшэд шангай һууринуудта гараһан байха юм. Хүдэлмэришэд С. Овчинникова, О. Атамашова, нормировщица А. Можарова, физкультурын инструктор Г. Федорова гэгшэдһээ бүридэһэн 16-дахи тоннельнэ отрядай команда 4×100 метрэй эстафетэдэ түрүү һуури эзэлээ.

Энэ отрядай эрэшүүл хании басагадайнгаа амжалтые батадхажа, 4×200 метрэй эстафетэдэ шалгарба. Бетонщигууд Д. Ботнарь, Владимир Сорокин, Иван Котов, Александр Болгунов гэгшэд командын бүридэлдэ ороһон байгаа.

Эрэшүүлэй, мүн эхэнэрнүүдэй командануудай дунда волейболоор шанга тэмсэл захалба. 16-дахи тоннельнэ отрядай эрэшүүлэй суглуулагдамал команда республикынгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, зоны мүрысөөндэ хабаадаа һэн. Мүнөө эндэ тэдэнэртэй анамана наадаха команданууд олдобогүй. 22-дохи, 11-дэхи, 19-дэхи тоннельнэ отрядуудай волейболистнууд удаадахи һууринуудта гараба. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа 16-дахи, 11-дэхи, 18-дахи тоннельнэ отрядуудай команданууд илалта туйлаа.

Городки шэдэлгэ ород арадай эртэ урдын наадан гэжэ тоологдодог юм. Эндэ илалта туйлахын тула хёрхо мэргэн, гартаа шэртэһэтэй, эсэхэ сусахагүй байха хэрэгтэй. Бетонщигууд Николай Добханов, Иван Заруцкий, Николай Ольховский гэгшэдһээ бүридэһэн 11-дэхи тоннельнэ отрядай команда илажа, спартакиадын чемпионууд болобо. 18-дахи, 22-дохи тоннельнэ отрядуудай түлөөлэгшэд шангай һууринуудта гараба.

Гиир үргэлгөөр хаба шадалаа туршаха дуратайшуул олон байгаа. 18-дахи, 16-дахи, 11-дэхи тоннельнэ отрядуудай команданууд һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Хубиин тоосоогоор Михаил Калида (16-дахи ТО), Михаил Бекураидзе (ТО-22), РСФСР-эй спортын мастер Анатолий Толмачев, Владимир Нагорнюк (хоюулаа 18-дахи тоннельнэ отрядһаа) хубиин тоосоогоор илажа, спартакиадын чемпионууд болобо. Эдэнэй олонхид «Сурхарбаан-84-дэ» хабаадахадаа, илажа гараа һэн гэжэ тэмдэглэлтэй.

Футболоор үнгэргэгдэһэн мүрысөөн хүн зоной анхарал хододоо татадаг байһаниинь мэдээжэ. Мүрысөөн гурбан бүлэгөөр үнгэргэгдөө. 11-дэхи, 12-дохи, 22-дохи тоннельнэ отрядуудай команданууд түгэсхэлэй нааданда гараба. Эдэнэй хоорондо һонирхолтой, шанга тэмсэл боложо, 12-дохи тоннельнэ отрядай барилгашад илалта туйлаа. 11-дэхи тоннельнэ отрядайхид — хоёрдохи, 22-дохи тоннельнэ отрядай футболистнууд гурбадахи һуурида гараба.

Бүхы зүйлөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр 11-дэхи тоннельнэ отрядай команда илаба. Тиигэжэ тэдэнэр «БАМтоннельстрой» трестын барилгын управлениин (начальнигынь В. А. Подшивалов), профсоюзай комитедэй (түрүүлэгшэнь В. Л. Логвиненко) зунай спартакиадада зургаадахяа илажа гараһан байха юм. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, тус отрядта олоной хабаадалгатай физическэ культура ба спортые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхын тула ехэ юумэн хэгдэдэг байна. Тиигээншьегүй яаха һэм даа. Тоннель малтаха, бетон һуулгаха гээшэ хүдэлмэришэдһөө бар хүсэ, хатуужал, шамбай солбон байлгые эридэг шуу. Эндэ ажал спорттой батаар ханилдаг юм.

Жэшээнь, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Валерий Прокушевой бригада үйлэдбэриингөө даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Тиин тус бригадын олохон гэшүүдэй амжалта туйлахыень хараһан байнабди.

БАМ-ай барилгашадай зунай спартакиада спортын ёһотойл һайндэр боложо дүүрэбэ. Энэ талаар 11-дэхи тоннельнэ отрядай спортивна комплексын хүдэлмэрилэгшэд хубитаяа оруулаа.

С. ЦЫБИКОВ,
мүрысөөнэй судья.

Футбол. КУБОГТА ХҮРТЭХӨӨР ЗЭҺЭНХЭЙ

СССР-эй футболой федерациин спортивно-техническэ комисси СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө 44-дэхеэ үнгэргэгдэжэ байгаа нааданай ээлжээтэ — 1/16 дахи уулзалгын жээрэб үнгэргэбэ.

Футболоор ороной кубогта хүртэхын түлөө жэл бүри үнгэргэгдэжэ байһан нааданда энэ жэлдээ урдандаа Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наадаһан командануд — Хабаровскын СКА-гай, Кемеровэй «Кузбассай» футболистнууд наадаха эрхэ түлөөлэлгэдэ хүртэбэ. Мүн манай зоныи футболистнуудай дундаһаа РСФСР-эй кубогта мэнэ һаяхана хүртэһэн Тюмениин «Геолог» командын футболистнууд СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадаха болонхой.

Жээрэбэй ёһоор эдэ наадануд байгша оной сентябриин 16—17-ной үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба. Сентябриин 16-най үдэр Хабаровскын футболистнууд Ленинград хотын стадион дээрэ «Зенит» командатай наадаха болобо. Тиихэдэ сентябриин 17-до Ереван, Москва хотонуудай стадионууд дээрэ «Арарат», ЦСКА-гай командануудтай Кемеровэй «Кузбассай», Тюмениин «Геологой» футболистнууд наадаха юм.

Т. БАДМАИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Фермэ бүхэндэ —элбэг тэжээл» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Эршэмтэйгээр, шанартайгаар»— В. Трухинай статья. «Силосээ юһэн хоног соо даража дүүргэбэ» — В. Медведевэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мал ажал —онсо шухала һалбари». Л. Цыбиковагай «Ажал хэрэгынь һайжаржа байна» гэһэн статья, «Бага хэрэг гэжэ сэгнэхэ буруу» — А. Елшиной статья. «Голодоһо гаргагшадта туһаламжа хүргэхэ болоно гүбди?» — Н. Ивановагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Багшанарай августын конференцинүүдһээ». Т. Волынцевагай «Һургуулиин шэнэ зорилгонууд» гэһэн статья. «Хилын саанаһаа» —ТАСС-ай ба АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: С. Бутыринагай «Галһаа далдирангүй» гэһэн статья. «Танние Томскын ТЮЗ урина» — И. Травинагай статья. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дуун, романс, вальс». 10.30— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.25 — «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 12.40 — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 15.55 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 16.40 — «Судьба барабанщика» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 17.45 — «Шатарай һургуули». 18.15 — «Арһан бүмбэгэ» клубай шангай түлөө. 19.00 — Һуралсалай шэнэжэлэлые угтуулан.

Улаан-Үдэ. 19.30— «Ургаса хураалгын дохёонууд».

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05— «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 20.15— «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.30— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45— «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00— «Время». 22.30—«Вечный зов» —уран һайханай фильм. «В чем твоя вера?». (3-дахи сери). 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Баримтата фильм. 9.45— «Самый красивый конь» — уран һайханай фильм. 11.05— «Эжын һургуули». 11.35— Испан хэлэн. 12.05 «Городто —һайндэр». 12.40— Горькиин телестудиин программа. 13.40 —«Один среди волков» — уран һайханай фильм (4-дэхи сери). 14.50— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 19.00— «Прибайкальский» гэжэ ангуудай совхозой эрхим ан үсхэбэрилэгшэ Анна Ивановна Трубачееватай хөөрэлдөөн.

Москва. 19.30— «Ариэль» ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45— Соносхолнууд.

Москва. 20.05— «Хани барисаан» гэжэ уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ.

Улаан-Үдэ. 20.45—Киноочерк

Москва. 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15— «Манай саад». 21.50— «Арадай аялга дуунууд». 22.00— «Время»

АНДА НҮХЭДЭЙ АЛЬГАН ХАЛ

Сэнгиин ЭР

СЭДЬХЭЛЭЙ Ү

Мэдээжэ уран зохёолшо Сэнгиин Эрдэнэ совет болон монгол арадуудай аха дүүгэй хани барисаанда зорюулагдаһан хэдэн туужа, рассказууд болон шүлэгүүдые бэшэһэн байха юм. Һүүлэй үедэ Монгол ороной түрүүшын космонавт Ж. Гуррагчаа гэгшын замбуулинай дайдаар совет нүхэдтэеэ нэгэ экипаж болон ниидэһэн тухай домоглоһон баримтата туужа бэшэжэ байнхай. Мүнөө С. Эрдэнын бэшэһэн «Анда нүхэд тухай сэдьхэлэй үгэ» гэһэн тэмдэглэлнүүдһээ зарим хэһэгүүдые уншагшадайнгаа анхаралда дурадхахамнай.

«Анда нүхэд тухай сэдьхэлэй үгэ»

* * *

Хори һайса гаран жэлэй саана би, залуу врач, сэдьхэлэй үбшэн аргалдаг Улаан-Баатарай поликлиникын архив онгилжо байтараа, Лев Толстойн зохёолнуудай нэгэ боти оложорхихсдоо, ехэтэй гайхаа тагнаа бэлэйгшэб. Яагаад энэ поликлиникын данса соо ородой агуухэ уран зохёолшын хоморой ном орошохо болоо гээшэб? Хуудаһануудыень ирахадам: «Петербургын университедэй приват-доцент Стрельчук» гэһэн тамга-эксилбрис дайралдаба. Үшөө хэдэн хуудаһанай саанаһаа гуша гара наһанай эрэ хүнэй шарлашаһан фото-зураг гаража ерэбэ. Адаглан харахадам, ородой суута поэт Сергей Есенин шэнги түһэтэй гээшэнь бүри гайхалтай. Арадань карандашаар: «И. В. Стрельчук. 1931» гэжэ бэшээтэй байба. Тиигэжэл аяар гушадахи онуудай эхеэр Монгол орон ерэжэ, амжалта түгэс ажаллаһан, анхан түрүүшын психиатрическа больница нээһэн совет врач И. В. Стрельчук тухай мэдэхэ болоо бэлэиб. Үшөө нэгэ гайхалтай зүйлынь гэхэдэ, залуу врач үнэхөөрөөшье, Сергей Есенин шэнги уянгын шүлэгүүдые бэшэдэг байһан шуу. Уран зохёол шэнжэлдэг мэргэжэлтэй Г. Жамсаранжав гуатай ярилдахадам, иигэжэ хэлээ һэн: «Үшөө Дашидоржийн Нацагдоржын амиды байха үедэ зохёолшодоймнай бүридэлдэ Стрельчук гэжэ ородоор шүлэг бэшэдэг залуу хүн оролсодог бэлэй. Ухаангүй уян нугалбаритай, удхааршье хурса шүлэгүүдые уншагша һэн. Тэдэ зохёолнуудынь хаанашье толилогдоогүй үлэһэн байха».

* * *

Татьяна Александровна Дружинина Стрельчугаил гаргаһан замаар Монгол орон хүдэлхэеэ ерээ һэн. Би тиихэдэ Монголой университедэй медицинскэ факультет түгэсхөөд, жэл тойрон ниислэлэй психиатрическа больницада ажаллажа байгааб. Зуншье үнгэржэ, набшаһадай шарлажа эхилһэн үе бэлэй. Оройдоол гуша һаяхана гараһан аад, медицинскэ эрдэмэй доктором нэрэ зэргэдэ хүртэлэн энэ эхэнэр революциин үедэ алдарта үнлэ хэрэгүүдээрээ суурхапан Иваново-Вознесенск хото нютагтай байшаба. Татьяна алибаа оумые һонюуша этигэлтэйгээр харадаг сэнхир нюдэтэй, хүллэнай үнгэтэй үдхэн үһэтэй, зүһэ шарайгаараа тунгалаг, бад гэмэ барюубшатай бэетэй дунда Россиин һайхан басаган юм һэн. Даруу номгон, зөлдэр налгаи зандань больницымнай хүдэлмэрилэгшэд ябууд дадаа һааб даа.

Тиихэдэ манай больница үйлэдбэриин комбинадай баруун тээхэнэ оршодог Стрельчугай гушаад ондо барюулһан нэгэ дабхар модон байшан соогоо түбхинэнхэй зандаа һэн. Татьяна Александровна намайе «шизофрени» гэдэг сэдьхэлэй үбшэнэй талаар мэргэжүүлхэ ехэ хүсэлтэй оролдолго гаргаха, харин бинь «уран зохёол» гэжэ нүгөө сэдьхэлэй «үбшэндэ» нэрбэгдэнхэй ябахаб.

Үбшэнтэнөө эрьежэ ерээд, врачуудай һуудаг таһалга соо суглархабди. Наран Богдо уула дээрэ тоггошоод, таһалгымнай бүхэли үдэр гиигүүлэн гэрэлтүүлээд һалахагүй. Халуунш гээшэнь аймшагтай. Үбшэнтэнэйнгөө түүхэ бэшэжэ һуутараа, хирэ хирэ болоод лэ Татьяна Александровна зөөлэн сэнхир нюдэдөө бүрылгэн, нам руу хараад:

— Шамһаа юрэдөө, мүртэй врач гарахагүй ха даа. Харин ямар зохёолшо болохо хүмши, мэдэнэгүйб, — гэжэ гол руумни хадхаадхиха.

Хойто жэлэйнь зунай һүүл багаар тэрэ бидэ хоёр Цэнхэрмандалда байдаг үбшэнтэнөө эрьехэ гэжэ хуушан ГАЗ-69 машинаар замда гараба гээшэбди. Тэрэнэймнай мотоорой «хахаха, ханяаха» гээшэнь бүри тэсэшэгүй. Гэжа буруулхадаа, ехэ хүйтэн үдэр дайралдаба. Тодхор дээрэмнай тодхор боложо, наранай орохо хирэнээр Байдлагиин голдо һуушабабди. Машинамнай бүрхиреөд, утаа хаяад, урагшаашье, хойшоошьеябаха юм бэшэ. Жолоошон бидэ хоёр үбдэгсөө уһан соо буужа, машинаа түлхэдэшье үзэбэбди. Үгы аад, үгы. Нэгэ харан гэһээмни, Татьяна бидэнэр шэнгеэр уһан соо буушанхай, платиингаа хормой норгонхой юумэ адли гүлхилсэжэ байба гээшэл даа. Ай, татай!

— Энэ яажа байна гээшэбта? Уһан хүйтэн, иигэжэ болохогүй, үтэр һөөргөө орогты, —гэжэ шадаха зэргээрээ шангалан хэлэбэб.

—Хүниие ши бү зандара. Машинаая уһанһаа гаргажа шадахагүй аад, яаһан һүрхэй юмши, — гээд, урдаа оруулбагүй. Тиигээд бидэнээ зонхилжо оробо. —Зай, түлхие. Раз,два, три-и-и...

Гурбуулаа нэгэ доро түлхихэдээ, машинаа ондоого сондого гүүлэн байраһаань хүдэлгөөд, иигэн тиигэн хуурай газарта гаргажархибалди даа. Татьянамнай иимэ тэнхээ хүсэтэй юм һэн гү, али аза талааниинь дайраа гү — бү мэдэе.

Хүйтэн уһанай туһагүйнь мэдээжэ даа. Совет докторни хүйтэ абаад үбдэшэнэ аа гү гэжэ айһан би:

— Дэмыл мүльһэн хүйтэн уһа руу оробол гээшэт, —гэжэ галхаан гэмэрнэб. Нүгөөдэмни сожоошье татанагүй:

—Минии туһалаагүй һаа, тэндэл һууха байгаа гүбта даа. Харин намда һанаагаа бү зобогты, энэ тухай юумэ үзэһэн хүн бэзэб, —гээд, хүлөө субаараа орёогоод, гараа эльгэндээ эбхээд һуужал байба.

Теэд тиимэ һонин юумэн байдаггүй ааб даа. Татьяна Александровна Модотын шахтын ута модон гостиницын нэгэ бишыхан таһалга соо бүхэли һүнеэрээ халууржа хонобо. Бидэнэй айһан, гүйһэн гээшэ айхабтар һэн. Угтажа ерэһэн Цэнхэрмандалын үбгэн фельдшер бидэ хоёрой бүхэли һүнеэрээ нюдеэ сором гэжэ анингүй һахижа хоноһон ушар, элдэб эм уулгаһамнай тэрэл бээз. Зүгөөр үглөөгүүр халууниинь буураад байгаа һэн.

Юрэдөөл Татьяна Александровна намайе врач мэргэжэлһээм холодуулжа, уран зохёолшо болохо замдам юрөөн дабшуулһан юм гэжэ мүнөөшье болотор досоогоо һанагшаб. Хожомынь уулзаад, энээн тухай хэлэхэдэм, сэнхир нюдөөрөө энеэжэ: «Муу врач болонхаар, сэдьхэлэйнгэе таталюураар ябажа, уран зохёол бэшэг гэжэ үнэн зүрхэнһөө һанагша һэм», —гэжэ харюусаа бэлэй. Дахин дахин һанаад үзэхэдэм, зүбшье тиигэжэ хэлэһэн байгаа бэшэ гү даа гэһэн бодол эжэлүүдгүй сэдьхэлдэм түрэжэ, эдир наһанайнгаа тэрэ нүхэрые эльгэлэн дурсадагби.

* * *

Жаран юһэн оной август һарын нарата нэгэ үдэр Константин Симонов бидэ хоёр Халхын-Голой оршондохи Хамар-Дабаан дээрэ зогсожо байбабди. Бороотой зун боложо, эндэхи газар дайда сэсэг, ногоогоор бушханхай. Дайнай болоһон дайда, дээгүүр хилганын толгой бууралтана, хяаг хүхэрнэ. бэри сэсэгэй, шүдэр үбһэнэй залаанууд яагаан үнгөөрөө наадана. Гэбэшье, хүшөө болгогдожо табигдаһан танкын, саадахи һубаг дабахалаар, үхэр буугай һомоной малтаһан ханха зайдан нүхэнүүд лүнхылдэжэ, тэрэнэй захаар хурьга арса, тэмээн шарлажа урганхай харлан ногоорно. Тэрэниие харахадаа, эжэлүүдгүй досоогоо: «Газарай шарха үшөөл эдэгээгүй юм байна даа», — гэжэ шэбшэлтэй. Тээ зүүн тээмнай домогто Халхын-Гол сэсэрлиг ногоон шугы соогуур мүнгэн мушхалаагаа татажа, саада тээнь Хайлааста манханай уняар дундуур хариин газар һүүмэлзэн харагдана. Халхын-Голой бүргааһые удангүй харанхы манан хушаадхина... Тэрэ сагһаа хойшо гушан жэл үнгэршөөл даа. Симонов гуай хоёр гараа нюргандаа бяраад, алас холо руу шэртэн, удаан болдолгото болон зогсобо. һахал, үһэниинь сайгаашье һаа, бэень үшөөл шадал тэнхээгээ алдаагүй, гулдагар зандаа гэжэ абаһаар таахаар бэлэй. Августын алтан наран доро ябажа, набша ногоогоо дэлгэһэн энэ тала худар зорюута зорижо ерээд, хүнэй амидарал, юртэмсын байдал сэгнэн зогсоно гү даа гэжэ һэжэглэмээр һэн. Бодолойнь дарамта боложо, хүрилһэн хасар дээгүүрнь хирэ хирэ томо дуһал нулимса доошоо мэлмэрэн мухариха юм. Богонихоноор хяргуулһан дун сагаан үһэниинь уршалаатай үргэн магнай дээгүүрнь эрбэгэнэн хиидэнэ. Нулимсаар бүрхөөгдэһэн нюдэниинь түүхэтэ тэрэ 1939 оной үйлэ хэрэгүүдые зураглан хаража магад... Би тэрээнһээ тээ саанахана зогсоод, баһал сэдьхэлээ хүдэлгэн байгаа һэм. Сэсэг, ногоо эльбэһэн талын һэбшээнэй дали намайешье дайраад аба-

на. Симонов гу
байгаад, гарайнга
дэнэйнгөө нули
һэргээд, намда
—Манай фро
редакциин гэр
байһан юм. Ти
рёодхон наһата
лодя Ставский
хэды наһа аха б
руун ехэ дайнд
алдаа юм. Олон
хэдыемни дайн
— гэжэ Симоно
ба.
— Газарайшье
лээр эдэгэдэггүй
гэжэ би дуугар
— Хүнэй сэд
бүри эдэгэхэгүй
рүүшынхеэ ажаб
таниһан, ёһотой
зам эхилһэн х
— Танние
оружию» («Зэбс
хэд») гэжэ ром
байхадаа, талада
хые харахаяа
ерэһэн юм г
үнэн гү? — гэж
— Дурсалга,
луу наһандаа б
гээшэш, гэнтэ
өөрсөөр харуул
гүй бодол түрүү
Зай, хүрөө боло
тээшээ алхалая.
Симонов гуай
һан шэнги, ред
рэй байһан һу
рон горoo хэзэ
Тэндэнь ерэн б
шэнги сагаан
харагдана. һалх
намдажа, наран
ганын буурсагү
халюуржа, түмэ
нуудай дуугаар
угтаба. һалхинай
зүрхэнэйнгөө со
лотор бодолгото
сагаан толгой
үсөөнтэй хүн түр
Оройдоол хорё
саглашагүй һайха
гаан Эхэ нютаг
дайсанһаа хамга
һан энэ хүниие х
хэлэйм наран м
жэ, набша ногоо
һэн молор тала
боложо, булжам
зэдэлхэдэл гэбэ
Оройхон боло
дэ хоёр Халхы
шалгын станци
тэ сэсэрлиг соо
бди. Үнэр танар
гээшэнь! Үхэр
на, мойһон, нар
хүрэтэрөө анхил
гуай хүзүүндээ
магнитофон зүү
дарга Хүчитэй гэ
шагнана. Гэбэшь
долоороо мүнөө
баан, Баянцагаан
ерээгүй хаш гэж
хайлхаар. Тэрэ
рөөс хайхарамж
нана, нюдэдынь
тэнхэй, нюуртань
хэтэр батаганаа
гүй. Хирэ хирэ
лон абаад, «ши
тэр хазаадхина.
тараа:
—Дайнай боло
ургаһан алим ж
даа, — гээ һэ
һара шахуу с
байхада, «Дайна
хинаа жэмэс с
һэн Константин
очеркнь «Правд
толилогдоо бэл
МНР-эй габьята
Очир гуай бид
самолёдоор
раарнай ниидхүү
гаанай нюруу
Дабаан худар
гээр элин бууд
Нэгэтэ ниидэжэ
монов нам тээш
«Энэ Бат-Очир с
риндол адляар
һан хүн байнал
хүнэй сэдьхэл
дэниие аргагүй
мэтэ һанадагби.
минии залуу н
боотой юм даа
Тиимэл даа!
хүнүүдэй аха дү
рисаан энэ наһа
ехэ баяр, жарг
тай үндэһэн гэз
нүхэдтэеэ улав
уулзажа, удхатай
далсаха, ажал
лан тайбанаа
хадаа хүнэй зэр
байһыемни, хүнд
гэлыемни батаж
Хүнэй һайнтай
өөрынгөө дутуу
ойлгожо абаха
даг. Энэ юртэм
рянай дунда с
болгожорхихоор
бүридөө олохогү
һэл анда һайх
уулзаһан уулза
заатагүй сэдьхэ
шэргэйе дайража
га дуу мүндэлүү
ниинь бүри гайх
аялга дуун урм
һэргээжэ, урагш
дамтайгаар алха
тэнхээ энхэ ябах
яан үршөөдэг г
шаб.

А.

Редактор
И. Р-Д.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-8, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госуд… ственного комитета Бурятской АССР… делам издательств, полиграфии и к… ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина,… Н-02543. Заказ № 199. Индекс 046…